

▶ ENERGETICKÉ ÚSPORY VEŘEJNÝCH BUDOV PODPOŘÍ 1,7 MILIARDY str. 2

KOMUNITNÍ CENTRUM

- ▶ **SECAP+: PLÁN CESTY** K ENERGETICKÉ SOBĚSTAČNOSTI OBCE str. 5
- ▶ BUDĚJOVICE REALIZOVALY **VELKÝ ÚSPORNÝ PROJEKT** str. 6
- ▶ RIZIKOVÉ OBLASTI **ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK** str. 13

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

věděli jste, že rčení „březen, za kamna vlezem“ má i květnovou část „máj – vyženem kozy v háj“? Já nikoliv, ale dokázalo mi zlepšit náladu. A o zvýšení míry optimismu se pokusíme i v novém čísle Priority.

To je věnováno především energetickým úsporám. To zní technicky a úsporná opatření technická jsou. Počítají se watty,

jouly, koeficienty, měří se fasády, trubky a komíny a vše se podrobně projektuje. Ale ten výsledek pak stojí za to. Zvláště když počítáte peníze, které jste ušetřili tím, že jste nemuseli nakoupit více elektřiny, plynu či vody. Nelze ale vše přepočítávat jen na peníze, úspory jdou často ruku v ruce s rekonstrukcí, takže se vylepší i vzhled budovy, uvnitř i vně. Jeden by se pak do opravené školy těšil více než do rozpadlé. Přinášíme hned několik příkladů, kdy se rekonstrukce spojená s úsporami povedla, uvádíme i místa, kde se na investici teprve chystají.

Jak koluje ve známém vtípu, Češi by uměli poradit i u zrození světa. Ovšem kubicovat v energiích je o trochu těžší než ve fotbale nebo při mariáši. Čísla moc okecat nejdou a kdo se v tom všem má vyznat. I proto dotace podporují energetické poradenství a školení. A když jsme u vyžádaných rad, můžete si přečíst naši novou rubriku Poradna, v jejímž prvním díle se věnujeme zadávání veřejných zakázek.

Příjemné čtení přeje

JAN RÖDLING
šéfredaktor

Priorita | měsíčník Státního fondu životního prostředí ČR | vydává Státní fond životního prostředí ČR, rezortní organizace Ministerstva životního prostředí | ročník 19 | číslo 5 | květen 2026 | časopis je distribuován bezplatně, pouze na území ČR | adresa redakce: Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 4 | kontakt na redakci: priorita@sfzp.gov.cz | objednávky: priorita.gov.cz, sfzp.gov.cz | redakce: šéfredaktor: Jan Rödling; redaktorka: Barbora Scheinherrová; grafická úprava: Eva Štanglová | fotografie na titulní straně: archiv SFZP ČR | fotografie: archiv SFZP ČR, není-li uvedeno jinak | číslo registrace: MK ČR E 18178 | Tento časopis je tištěn dle ekologických standardů. | Texty z časopisu Priorita je možné přetiskovat za předpokladu uvedení autora a zdroje.

 Financováno Evropskou unií
NextGenerationEU

 Spolufinancováno Evropskou unií
Systém pro obchodování s emisemi
Modernizační fond

► Obce ušetří za energie ve svých budovách, využijí dotace ve výši 1,7 miliardy

Veřejné budovy v obcích budou zase o něco úspornější. V nově vyhlášených výzvách je připraveno 1,7 miliardy korun na projekty energeticky úsporných renovací a instalací obnovitelných zdrojů energie.

Investice pomohou vlastníkům veřejných budov financovat opatření, která povedou k nižší spotřebě energie, úsporám provozních nákladů a snížení negativních dopadů na životní prostředí. Příjem žádostí v Operačním programu Životní prostředí se otevřel 29. dubna 2026.

Zájem o financování energeticky úsporných opatření u veřejných budov je dlouhodobě velmi výrazný. Jen v aktuálním programovém období investovalo ministerstvo z Operačního programu Životní prostředí do energetických úspor na budovách a veřejné infrastrukturu téměř 17 miliard korun.

„Snížení energetické náročnosti veřejných budov i jejich provozu považujeme za jednu z klíčových priorit České republiky. Prostřednictvím dotačních programů podporujeme projekty, které přináší reálné úspory energie a zvyšují efektivitu provozu – od rekonstrukcí škol a zdravotnických zařízení až po modernizaci technologií v kulturních či administrativních objektech. Tyto investice pomáhají snižovat náklady veřejných institucí a zároveň zvyšují kvalitu poskytovaných služeb a mají pozitivní dopad na životní prostředí. Každý podpořený projekt má jasně měřitelné výsledky a potvrzuje, že tento směr má smysl dále rozvíjet,“ vysvětluje ministr životního prostředí Igor Červený s tím, že poptávka i objem požadovaných financí v těchto výzvách tradičně výrazně převyšuje dostupné prostředky.

Finanční podporu z nově otevřených výzev lze využít na širokou škálu opatření ve veřejných budovách, jako jsou školy, nemocnice, úřady či další objekty veřejného sektoru, od stavebních úprav zlepšujících tepelné technické vlastnosti přes modernizaci vytápění, chlazení a osvětlení až po instalaci větrání s rekuperací nebo zavedení energetického managementu. Podpora se vztahuje i na využití obnovitelných zdrojů energie, jako jsou solární systémy nebo technologie pro efektivní hospodaření s vodou, což pomáhá optimalizovat provoz, snižovat náklady a přispívat k udržitelnějšímu fungování budov.

Jedním z příkladů podpory z evropských fondů je přestavba kulturního domu v Klášterci nad Ohří na Chomutovsku. Modernizovaný objekt nabízí velký i malý sál, zázemí pro spolky a workshopy, kavárnu, dětskou hernu a nově také knihovnu. Budova byla upravena do pasivního energetického standardu, díky čemuž má velmi nízké provozní

náklady. Využívá systém větrání s rekuperací tepla, fotovoltaické panely i hospodaření s dešťovou vodou, která slouží k závlaze i ochlazování interiéru. Celková dotace na projekt přesáhla 45 milionů korun.

„Nové výzvy dávají majitelům veřejných budov jasný a srozumitelný rámec pro přípravu kvalitních projektů. Základní podmínkou přitom je, aby realizační projekt došlo alespoň k třicetiprocentní úspoře energie z neobnovitelných zdrojů oproti výchozímu stavu. Takto nastavená podpora nám pomáhá směřovat peníze do promyšlených renovací, které mají skutečný dopad na spotřebu energie i provozní náklady budov,“ uvádí Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR, jehož úřad výzvy administruje.

Nově vyhlášené výzvy jsou rozděleny podle regionální příslušnosti žadatelů a jsou určeny pro méně rozvinuté a přechodové regiony, tedy mimo území hlavního města Prahy. Do méně rozvinutých regionů – Ústeckého, Karlovarského, Pardubického, Libereckého, Královéhradeckého, Moravskoslezského, Olomouckého a Zlínského kraje – směřuje 101. výzva. Podpora v rámci 102. výzvy je určena přechodovým regionům, konkrétně Kraji Vysočina a dále Středočeskému, Plzeňskému, Jihočeskému a Jihomoravskému kraji.

Podpora se v nich zaměřuje na tzv. komplexní projekty, kdy majitelé budov mohou kombinovat více typů energeticky úsporných opatření v rámci jednoho záměru. Základem je snížení energetické náročnosti budov, které lze doplnit například o instalaci obnovitelných zdrojů energie či další související opatření.

Souběžně se vyhláší také samostatná výzva číslo 103, která má podpořit využití obnovitelných zdrojů energie a efektivnější provoz budov, především prostřednictvím náhrady zastaralých zdrojů vytápění a energie za moderní nízkoemisní technologie, instalace solárních termických systémů a zavedení energetického managementu.

Na podporu svých projektů mohou zájemci získat dotaci až do výše 40 % způsobilých výdajů. O finanční podporu se mohou ucházet vlastníci veřejných budov z řad měst, obcí, krajů, příspěvkových, školních, výzkumných i neziskových organizací, církví a další veřejné instituce. Příjem žádostí probíhá až do 25. září 2026. ●

MINISTR ČERVENÝ: ZÁSADNÍ JSOU ENERGETICKÉ ÚSPORY, PÉČE O VODU A ZVLÁDÁNÍ EXTRÉMŮ

Ministr životního prostředí Igor Červený nastoupil do úřadu v únoru letošního roku. **Jaké budou priority resortu a s jakou podporou mohou počítat města a menší obce?**

Pane ministře, do čela resortu přicházíte s důrazem na pragmatickou environmentální politiku. Co si pod tím mohou zástupci měst, obcí a veřejných institucí konkrétně představit?

Především to, že ochranu životního prostředí nechceme oddělovat od každodenní reality lidí, občanů měst a obcí. Mým cílem je podporovat smysluplná, reálná řešení, která mají skutečný dopad, například snižují energetickou náročnost budov, pomáhají lépe hospodařit s vodou, zvyšují odolnost území vůči suchu i přívalovým dešťům, a současně nepředstavují nepřiměřenou zátěž pro veřejný rozpočet. Jinými slovy, chceme dělat ekologická opatření tak, aby byla zároveň racionální, ekonomicky udržitelná a dobře proveditelná v praxi.

Ministrem životního prostředí jste od února letošního roku. Které oblasti podpory považujete za nejbližší době za nejdůležitější právě pro samosprávy a veřejný sektor?

Za zásadní považují tři oblasti. První jsou energetické úspory ve veřejných budovách, tedy školách, nemocnicích, kulturních domech, protože právě tam mohou obce dosáhnout významných úspor provozních nákladů. Druhou oblastí je voda – od vodohospodářské infrastruktury až po zadržování srážkové vody a chytré hospodaření s vodou v obcích. Třetím pilířem jsou opatření, která pomohou městům i menším obcím lépe zvládat extrémy počasí, jako je horko, sucho, přívalové srážky nebo povodně. To jsou investice, které mají dlouhodobý přínos nejen pro životní prostředí, ale hlavně pro život obyvatel.

V programovém prohlášení vlády je uvedeno, že se zrychlí výstavba kanalizací a čistíren ve stovkách obcí. Jakou roli by v tomto segmentu mělo hrát Ministerstvo životního prostředí?

Výstavba nebo modernizace čistíren odpadních vod patří mezi finančně velmi nákladné investice. Jako ministerstvo chceme obcím pomáhat s financováním, a to efektivním způsobem, a zapojit také prostředky soukromého sektoru. Samosprávám proto nabídneme v brzké době investice na zvýšení kapacit čistíren nad 10 tisíc ekvivalentních obyvatel a zlepšení úrovně čištění. Využijeme k tomu efektivní finanční nástroj, kdy provozovatelům poskytneme prostředky na projekt formou nízkouročené půjčky. Výzvu nyní finalizujeme, do poloviny roku bychom s ním měli vyjít ven.

V některých lokalitách se ale nevyplatí budovat centrální čistírny, resort v takových oblastech podporoval systémy domovních čistíren. Počítáte s tím i nadále?

I když se u decentralních řešení setkáváme s určitými výhradami, určitě dává smysl do nich investovat, a to zejména v oblastech, kde není možnost napojení na standardní centrální čistírny. Typicky tedy v malých obcích či odlehklých lokalitách. V takových oblastech jsou domovní čistírny pro ochranu vod výrazně lepší variantou než ponechat stávající, velmi často nevyhovující stav, který ani nebývá v souladu s platnou legislativou. Aktuálně obcím nabízíme prostředky ve výzvě na budování soustav domovních čistíren, k dispozici je ještě téměř 200 milionů korun.

Starostové často říkají, že největší překážkou nebývá nedostatek nápadů, ale složitá administrativa. Chcete v tomto směru něco změnit?

Ano a považuji to za velmi důležité. Stát má být pro žadatele partnerem, ne překážkou. Proto chci, aby se dál zjednodušovala a zrychlovala administrativa, aby byl systém finančních podpor předvídatelnější a aby žadatelé měli jasnější informace už v přípravné fázi projektu. V tom má významnou roli Státní fond životního prostředí ČR, který aktuálně nastavuje síť energetických manažerů. Ti budou prostřednictvím krajských energetických center k dispozici obcím, krajům a dalším veřejným subjektům, pomohou jim v orientaci v oblasti energetických úspor, se zaváděním energetického managementu, s přípravou projektů. To je cesta, kterou bychom chtěli jít.

Mnohé obce dnes řeší, jak náročné je investice finančně utáhnout. Jak chcete nastavit podporu tak, aby byla dostupná i pro menší obce?

Vedle klasické přímé dotační podpory musíme do budoucna více pracovat i s chytrou kombinací finančních nástrojů. U některých projektů a opatření je správné zachovat přímou podporu, jinde dává smysl doplnit ji či plně nahradit zvýhodněným financováním, půjčkou či jiným nástrojem. Důležité je, aby obec zvládla projekt realizovat bez neúnosného tlaku na svůj rozpočet. Takový přístup už využíváme například u vodohospodářských projektů nebo odpadového hospodářství. Podstatné je, aby dobře připravené projekty nekončily jen proto, že obec nedokáže pokrýt celé spolufinancování z vlastních zdrojů.

Jaký vzkaz byste na úvod svého působení poslal starostům, ředitelům veřejných institucí a dalším potenciálním zájemcům o finanční podporu státu?

Aby se nebáli připravovat kvalitní projekty a přemýšleli o nich strategicky. Dnes už nestačí řešit jen jednu izolovanou potřebu. Nejlepší projekty často propojují energetické úspory, hospodaření s vodou i kvalitnější veřejný prostor. Právě takové investice mají největší smysl a největší přínos pro občany. Ministerstvo životního prostředí, a potažmo i Státní fond životního prostředí, tu má být od toho, aby obcím a veřejným institucím pomáhal tyto připravené projekty dotáhnout do úspěšné realizace. ●

IGOR ČERVENÝ se profesně dlouhodobě pohybuje na pomezí digitalizace, vzdělávání a transferu technologií. Zkušenosti získal také na ČVUT, VŠCHT a v Centru pro přenos poznatků a technologií UK, kde se věnoval projektovému řízení, analýze dat, vývoji vzdělávacích programů a spolupráci s veřejným i soukromým sektorem. Vystudoval informační vědu na Filozofické fakultě UK, mezi jeho hlavní dovednosti patří digitální média, řízení projektů a komercializace výzkumu. Profuluje se jako zastávce vyváženého vztahu mezi ochranou přírody a hospodářským rozvojem.

ECHO

Český les má novou přírodní rezervaci

Po více než patnácti letech od prvního záměru byla v chráněné krajinné oblasti Český les vyhlášena nová přírodní rezervace Dlouhá skála. Jedinečné území se skalním hřebem a cennými lesními porosty tak získalo odpovídající ochranu. Přírodní rezervaci vyhlásila dnes na 38 hektarech Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, která na vymezení spolupracovala s vlastníkem lesa i hospodářem. Dlouhá skála je devatenáctou přírodní rezervací v CHKO Český les. Chrání výrazný skalní hřeben s porosty buku a smrku, které vytvářejí pestrou mozaiku stanovišť – od osluněných skalních výchozů po stinné lesní partie. Tato rozmanitost stojí za výskytem řady vzácných a ohrožených druhů. Žije tu například datlík tříprstý, jeřábek lesní nebo také rys ostrovid.

Elektromobil ušetří peníze za provoz

Město Březová nově rozšířilo svůj vozový park o elektromobil. Auto bude používat radnice při běžné práci, například při jízdách po městě, kontrolách majetku nebo zajišťování různých služeb pro občany. Zároveň má pomoci snížit znečištění ovzduší a v budoucnu i ušetřit peníze za provoz. Pořízení vozu je součástí projektu zaměřeného na tzv. bezemisní dopravu. Cílem je postupně nahrazovat klasická auta ekologičtějšími alternativami, které méně zatěžují ovzduší. Projekt je financován Evropskou unií v rámci Národního plánu obnovy prostřednictvím Národního programu Životní prostředí.

Obnovená nádrž je odolnější

Vodní nádrž zvanou Knížek zrekonstruovali uprostřed rozsáhlého lesního komplexu u obce Dětenice na pomezí Středočeského a Královéhradeckého kraje Lesy České republiky. Menší lesní nádrž s mokřadem je součástí přírodní památky Dymokursko-Bahenské louky podél Bahenského potoka. Nejdříve se ze dna zátopy odstranilo 1 200 metrů krychlových sedimentů. Pak následovaly terénní práce, takže se zmínil sklon svahů hráze a vodohospodáři snížili i její korunu. Nová je i spodní výpust s železobetonovým požerákem a postranní korunový bezpečnostní přeliv. Projekt byl spolufinancován z Operačního programu Životní prostředí.

► Obce mohou využít energetické poradenství, a to v různých formách

Obce mohou nově využít bezplatné energetické poradenství. **Prostřednictvím krajských energetických center získají služby odborníků**, kteří jim pomohou hledat úspory a lépe řídit spotřebu energií. Energetičtí manažeři jim například pomohou sledovat spotřebu obecních budov a provozů a navrhnou konkrétní opatření.

Aktuálně probíhá školení energetických manažerů, kteří pak budou k dispozici obcím, krajům či dalším veřejným subjektům. Školení jsou hrazena z Národního plánu obnovy v rámci výzvy Národního programu Životní prostředí č. 17/2025. Energetičtí manažeři pak najdou uplatnění jako zaměstnanci či externí dodavatelé veřejných subjektů a budou moci zajišťovat zavedení a běh energetického managementu, přípravu projektů a podobných aktivit. Kurzy jsou zaměřeny na posílení odborných kompetencí energetických poradců a manažerů. Podpoří energetické vzdělávání a zajištění kvalifikovaných kapacit v oblasti klimatu, energetiky, renovací budov a prevence energetické chudoby.

Žádat mohou právnické osoby s doloženou zkušeností s organizací kurzů obdobného rozsahu v posledních pěti letech. Finance zamíří na komplexní zajištění odborných kurzů, organizaci závěrečných zkoušek, zajištění lektorů, tvorbu výukových materiálů i zajištění vhodných prostor a techniky. Žádosti je možné podávat do 30. září 2026.

Nově vzniklá krajská energetická centra pomohou v regionech obcím zorientovat se v oblasti energetiky. Dále zajišťují sběr dat z území kraje a další návazné činnosti. Energetické poradenství je rovněž podpořeno z Národního plánu obnovy.

Například Ústecký kraj pověřil svou příspěvkovou organizací Energetické centrum Ústeckého kraje, aby podporovala obce při řešení energetických výzev a nastavila funkční a dlouhodobě udržitelný energetický management napříč regionem. Ta bude fungovat jako hlavní koordinační a odborné centrum pro řízení celé sítě sdílených energetických manažerů.

„Chceme, aby naše obce měly k dispozici špičkové odborníky, kteří jim pomohou šetřit energii, snižovat náklady a připravovat kvalitní projekty. Energetická soběstačnost a efektivní hospodaření s energiemi jsou dnes klíčové pro stabilitu veřejných rozpočtů,“ říká hejman Richard Brabec. Klíčovým prvkem projektu je vytvoření sítě sdílených energetických manažerů, kteří budou přímo spolupracovat s obcemi, dobrovolnými svazky obcí a příspěvkovými organizacemi zřizo-

vanými obcemi. V rámci projektu vznikne dvanáct pracovních úvazků. Součástí podpory je také zavedení systémů energetického managementu v hodnotě 1 000 korun na budovu. Celkem by mělo být do projektu zapojeno přibližně 300 obecních budov, uvádí Ústecký kraj.

Energetická soběstačnost a efektivní hospodaření s energiemi jsou dnes klíčové pro stabilitu veřejných rozpočtů.

Sdílení energetičtí manažeři budou obcím poskytovat komplexní služby, jako jsou pravidelné konzultace přímo v obcích, zmapování technického stavu obecních budov, identifikace investičních příležitostí a priorit, podpora při zavádění energetického managementu, příprava projektů energetických úspor a obnovitelných zdrojů energie, pomoc s plněním legislativních povinností, dotační poradenství, zpracování energetických analýz a organizace seminářů a workshopů a sdílení dobré praxe.

Od začátku roku také funguje Krajské energetické centrum Pardubického kraje, vzniklo také na základě dotační výzvy. Hlavním úkolem centra je zajištění odborných kapacit prostřednictvím dvanácti sdílených energetických manažerů působících přímo v terénu.

Energetické centrum slouží jako odborná podpora pro obce v regionu v oblasti řízení spotřeb energií. Nabízí metodické vedení a poradenství v oblastech energetického managementu, investičního a dotačního poradenství, technickou podporu a osvětu v oblasti chování uživatelů budov.

Podobně postupovaly další kraje, do zmíněné dotační výzvy se nezapojil pouze Moravskoslezský kraj. ●

▶ **SECAP+**: plán cesty k energetické soběstačnosti obce

Posílení odolnosti obce a místních obyvatel vůči krizím se v posledních letech

ukazuje být jedním z důležitých úkolů pro samosprávy. Ti, kdo účinně optimalizují svou spotřebu energií a navíc si její část dokážou pokrýt z vlastních místních zdrojů, patří k úspěšným. Energetické krize na ně dopadají méně a i mimo krizové okamžiky jsou jejich účty za energie nižší. SECAP+ je plán, jak směřem k energetické soběstačnosti obce postupovat krok za krokem. Můžete si ho pořídit i vy, a to s finanční podporou MŽP.

Co je SECAP+

Zanedlouho to bude už 20 let, co evropská města přišla s iniciativou Pakt starostů a primátorů pro klima a udržitelnou energii (Covenant of Mayors, www.covenantofmayors.eu). Z původních stovek signatářů je do ní nyní zapojeno více než 10 tisíc evropských měst a obcí, ve kterých žije na 220 milionů obyvatel. Jejím smyslem je ukázat, jak důležité je mít energeticky efektivní obce s vlastními zdroji tepla a elektřiny, které jsou cenově dostupné pro jejich občany.

S cílem pomoci dalším obcím nastartovat kroky k posílení energetické soběstačnosti, vyvinula evropská platforma Paktu starostů a primátorů řadu podpůrných nástrojů – strukturovaných plánů, metodických doporučení i prostor pro sdílení zkušeností a inspirace. Stěžejním dokumentem je Akční plán pro udržitelnou energii a klima (SECAP – Sustainable Energy and Climate Action Plan) – strukturovaný návod jak na základě místních možností a specifík připravit plán konkrétních kroků, které zvýší energetickou soběstačnost obce a zároveň posílí její odolnost vůči dopadům klimatické změny, jako jsou častější vlny veder, rizika sucha nebo přívalových dešťů. Český SECAP+ pak přidává ještě větší důraz na energetiku a podrobnější plán renovací budov v majetku obce.

K čemu je dobré mít SECAP+

Zpracování plánu SECAP+ pro vaši obec nebo mikroregion vám umožní systematicky řešit:

- efektivní nakládání s energiemi na obecním majetku (budovy či provozy),
- posílení energetické soběstačnosti prostřednictvím vybudování vlastních zdrojů elektřiny, případně i tepla,
- zvýšení odolnosti vaší obce vůči přívalovým dešťům, vlnám veder či rizikům sucha,
- případně prevenci vzniku energetické chudoby u ohrožených skupin obyvatel.

Dobře zadaný a zpracovaný SECAP+ vám umožní uspořádat si priority. K dispozici tak budete mít praktický a komplexní podklad pro čerpání finančních prostředků na realizaci opatření, zadávání projektů staveb a rekonstrukcí vašich budov, pro opravy a úpravy veřejných prostranství nebo pro realizaci nezbytných opatření

v okolní krajině (výsadby alejí a větroslamů, revitalizace vodních toků apod.).

Kvalitně zpracovaný plán vám pomůže najít finanční zdroje k realizaci navržených opatření, ale také účelně nastavit potřebné personální kapacity na obecním/městském úřadu. Upozorní vás také na konkrétní podpůrné činnosti, jako je osvěta a účelné zapojení místní veřejnosti.

Kdo už má SECAP+

Akčním plánem pro udržitelnou energii a klima v Česku podle údajů Paktu starostů a primátorů aktuálně disponuje (nebo si jej právě zpracovává) okolo 300 měst, obcí a mikroregionů. Jsou mezi nimi sídla všech velikostí – počínaje hlavním městem Prahou přes krajská města jako Brno, Ostrava, Liberec, Olomouc či Ústí nad Labem, velká okresní města jako Děčín, Opava či Tábor, menší města jako Přeštice, Lovosice nebo Valašské Klobouky až po mikroregiony a malé obce, jako jsou Mikroregion Voticko, MAS Brána Vysočiny nebo obec Vážany na Litavou.

Co všechno se v SECAPu+ řeší

Navržená struktura plánu SECAP+ vás systematicky vede od vyhodnocení stávajícího stavu hospodaření s energiemi a analýzy rizik, zranitelnosti obce z hlediska dopadů změny klimatu a zranitelnosti obyvatel potenciálně ohrožených energetickou chudobou, přes identifikaci potenciálu v území až k návrhu konkrétních opatření formou přehledných karet.

Návrh opatření čili konkrétních kroků tedy bude vždy vycházet z dobré znalosti stavu území, majetku a obyvatel, a to nejen hospodaření s energií, ale také z možností využívat místní obnovitelné zdroje pro vy-

robu elektřiny a tepla. Obdobně musí zpracovatel plánu přistoupit také k návrhu nezbytných opatření, která omezí přehřívání budov a veřejných prostranství v době veder či ochrání obec před dopady silných přívalových dešťů (zaplavování konkrétních míst v obci vodou a bahnem).

Čím se liší SECAP+ od MEK

Mnozí starostové a zastupitelé jistě znají nástroj místních energetických koncepcí, tzv. MEK. Akční plán SECAP+ nově zpracovává obsah MEK do své vlastní struktury a jde v tomto směru ještě o pár kroků dál. Předně klade důraz na podrobnost a konkrétnost plánů pro jednotlivé budovy v majetku obce – jeho součástí je zpracování popisu zadání pro projektanta nebo tzv. renovačních pasů budovy pro realizaci prioritních investičních aktivit do roku 2030. Nestačí tedy rámcově popsat dostupná typová opatření, je třeba se znalostí parametrů stavu a provozu jednotlivých budov navrhnout plán postupných kroků energetické renovace každé budovy. K tomu pak doplnit návrh postupného dobudování místních zdrojů energie, které zajistí potřebnou efektivní míru energetické soběstačnosti obce. Nad rámec požadavků MEK zpracovatel SECAP+ navrhne také nezbytná opatření adaptace na vedra, sucha či přívalové deště. Dobré hospodaření s vodou v obci (ať už pitnou, či srážkovou) je totiž stejně důležité jako dobré hospodaření s energií a velmi často je při stavebních akcích obce potřeba zohlednit oba cíle současně a koordinovaně.

SECAP+ klade silnější důraz na srozumitelnost a praktické využití, požaduje vytvářet dostatečně podrobné podklady pro úroveň zadání projektových dokumentací i jasné informace potřebné pro rozhodování samosprávy obce.

Jak si o podporu požádat

Státní fond životního prostředí ČR otevřel v červenci 2025 výzvu NPO č. 14/2025 s názvem „Poradenství pro samosprávy – koncepční dokumenty v oblasti klimatu a energetiky (SECAP+)“. Ta umožňuje městům, obcím a jejich svazkům požádat o finanční podporu na zpracování plánu SECAP+ až do výše 60 % z celkových způsobilých výdajů. Výzva je otevřena do 30. září 2026.

MARTIN ANDER

ČESKÉ BUDĚJOVICE REALIZOVY HISTORICKY NEJVĚTŠÍ PROJEKT ENERGETICKÝCH ÚSPOR

České Budějovice vsadily na úspory. Jako jednu z forem financování modernizace městských budov využily metodu EPC. O projektu jsme hovořili s náměstkem primátorky Michalem Šebkem.

Proč jste se jako město rozhodli do takového projektu jít?

Město k tomu přistupovalo ze tří úhlů. Prvním je údržba a správa vlastních budov. Druhým je snižování energetické závislosti a posledním, neméně důležitým je vícezdrojové financování těchto aktivit. Projekt EPC umožňoval spojit všechny tyto tři pohledy, to znamená komplexně zrekonstruovat větší množství městských objektů v rámci jednoho projektu. Metoda EPC nám umožnila realizovat rozsáhlá energeticky úsporná opatření s tím, že značná část investice je hrazena z budoucích úspor energie. Díky tomu jsou naše vstupní finanční náklady výrazně nižší, než kdybychom celý projekt financovali výhradně z vlastního rozpočtu.

Jak dlouho projektu předcházelo plánování a jak dlouho trvala realizace?

Analýza vhodnosti objektů byla zpracována už v roce 2020. Následovala příprava zadávací dokumentace a výběrové řízení na poskytovatele energetických služeb. Smlouva byla podepsána v listopadu 2022, poté už probíhala samotná realizace projektu.

Jaké vidíte hlavní výhody metody EPC?

Zásadní výhodou je, že investiční náklady nese dodavatel, tedy poskytovatel energetických služeb, a město je následně splácí z reálně dosažených úspor. Část investice si přitom může město hradit samo, podle svých možností. Další výhodou je jeden dodavatel pro celý projekt, který na sebe přebírá většinu technických i finančních rizik a zároveň garantuje úspory po celou dobu trvání projektu. Pro město to znamená větší jistotu, přehlednost a menší administrativní zátěž.

Projekt se týkal několika městských budov. Podle jakého klíče jste je vybírali?

Kritérií bylo několik a vzájemně se prolínala. Hlavní roli hrála energetická náročnost budov, tedy kde bylo možné dosáhnout co největších úspor, což je i podstatným kritériem pro získání dotace. Dále se zohledňoval technický stav budov, nemohli jsme zapomenout ani na možná omezení provozu na školách a školkách a s tím spojené zajištění výuky. Byla ještě další, sekundárnější, ale ta zmíněná byla pro naše rozhodování podstatná.

Které budovy byly do EPC projektu zařazeny?

Projekt se týkal zejména školských a sociálních zařízení, konkrétně šlo o Základní školu a Základní uměleckou školu Bezdrevská na sídlišti Vltava, Základní a Mateřskou školu Emy Destinové na sídlišti Šumava, Základní a Mateřskou školu Kubatova v širším centru, Základní školy Máj I a Máj II na stejnojmenném sídlišti, dále o Základní školu O. Nedbala a Mateřské školy Čechova a J. Opletala, Domov pro seniory Hvízdal a Centrum sociálních služeb Staroměstská.

Projekt v celkové hodnotě **345 milionů korun** byl podpořen dotací ze Státního fondu životního prostředí ČR ve výši **138 milionů korun**, což představuje přibližně 55 % způsobilých výdajů. Město do projektu vložilo 100 milionů korun, zbytek je splácen formou měsíčních splátek přímo z dosažených energetických úspor.

Snažili jste se u jednotlivých budov o komplexní přístup?

Ano, cílem bylo vždy kombinovat více opatření, například zateplení, modernizaci technologií, instalaci obnovitelných zdrojů energie i úspory vody tak, aby byl celkový efekt co nejvyšší.

Pustilo by se město do projektu i bez dotační podpory?

Dotace sehrála důležitou roli. Bez ní by bylo nutné přehodnotit rozsah projektu nebo jeho jednotlivé parametry, případně ho rozdělit do více etap. Podpora ze Stát-

Metoda EPC nám umožnila realizovat rozsáhlá energeticky úsporná opatření s tím, že značná část investice je hrazena z budoucích úspor energie.

Díky tomu jsou naše vstupní finanční náklady výrazně nižší, než kdybychom celý projekt financovali výhradně z vlastního rozpočtu.

Foto: město České Budějovice

Nedílnou součástí projektu byl energetický management, který zajišťuje monitoring technologií, dálkový dohled a optimalizaci provozu s cílem dlouhodobě minimalizovat provozní náklady.

ního fondu životního prostředí ČR výrazně přispěla k jeho realizování v plném rozsahu.

Lze už dnes hodnotit dosažené úspory?

Projekt byl do ostrého provozu spuštěn k 1. červenci 2025. Máme za sebou vyhodnocení šesti měsíců a navržených parametrů bylo za tuto dobu dosaženo, přesto identifikujeme další potenciál úspor, kterých můžeme nastavením a vychytáním systému ještě dosáhnout.

Jaká je očekávaná návratnost investice?

Návratnost projektu je plánována do deseti let. Nicméně vedle ekonomické návratnosti je pro nás podstatná návratnost projektu v modernizaci a zlepšení prostředí pro uživatele, školáky. Věříme, že se nám to možná vrátí i v jejich studijních výsledcích.

Jaké jsou reakce uživatelů modernizovaných budov?

Reakce můžeme vidět ve dvou rovinách. První je samotná modernizace, lepší podmínky snížení nákladů, což ředitelé a uživatelé vítají. Ta druhá, kde se toho hlavně na začátku jednotlivé organizace rozlišně ujaly, je řízení a správa instalovaných technologií. Chvilku taky trvalo vysvětlit učitelům, že

teplota ve třídách se neřídí otevřeným nebo zavřeným oknem, ale že je třeba věřit řídicím jednotkám.

Myslíte, že projekt může být inspirací pro další samosprávy?

Je to určitě jedna z forem profinancování a způsobů modernizace městských zařízení, vhodná jako forma doplnění aktivit investičních odborů.

Plánuje město další podobné projekty?

Ano, město připravuje druhý projekt EPC a zároveň každoročně investuje do energeticky úsporných opatření, většinou formou kompletních rekonstrukcí objektů. I v budoucnu plánujeme využití dotačních peněz. ●

JAKÁ KONKRÉTNÍ ÚSPORNÁ OPATŘENÍ BYLA REALIZOVÁNA?

- modernizace systému měření a regulace vytápění, výměna termostatických hlav, ventilů a rekonstrukci předávacích stanic
- Vyregulování topných systémů ve všech objektech, u ZŠ O. Nedbala šlo navíc o instalaci individual room control (IRC)
- Instalace fotovoltaických elektráren o celkovém výkonu 1,05 MWp – vyrobená elektrina je sdílena v rámci zapojených objektů
- Modernizace osvětlení výměnou za LED svítidla
- Zateplení obvodových a střešních konstrukcí u vybraných budov
- Instalace vzduchotechniky s nuceným větráním a rekuperací tepla
- Modernizace solárních ohřevů teplé vody
- Opatření ke snížení spotřeby studené vody
- Výměna energeticky náročných technologií (sušičky v Domově pro seniory Hvízdal, konvektomat v MŠ J. Opletala)

► Boskovice chtějí přestavět ruinu na středisko volného času

Město Boskovice chce vybudovat nové středisko volného času. Chystá žádost o dotaci z Operačního programu Životní prostředí.

Středisko má vzniknout přestavbou budovy, která dříve sloužila jako sklad pro jihomoravský Hasičský záchranný sbor. Město ji před časem získalo bezúplatně od státu s tím, že ji do pěti let opraví a uvede do provozu.

Projekt rekonstrukce počítá s kompletní obnovou budovy s cílem adaptace na mateřskou školu a středisko volného času. Přízemí má sloužit dvěma třídám mateřské školy a zázemí střediska, druhé nadzemní podlaží bude využito jako administrativní a výukové zázemí, včetně víceúčelového sálu a univerzálních či specializovaných učeben. Do střechy budou osazena střešní okna a podkroví bude

přestavěno pro klubovny a herny včetně cvičných kuchyněk.

S financováním má městu pomoci dotace. Peníze z Operačního programu Životního prostředí by se využily na snížení energetické náročnosti veřejné budovy. Dotační výzva umožňuje podporu opatření, jako jsou zateplení objektů, modernizace střech a instalace tepelných čerpadel, případně další opatření zvyšující energetickou efektivitu a klimatickou odolnost veřejných budov.

Podporována jsou opatření spojená s energetickou úsporou objektu, a to výměna výplní otvorů, dodatečné zateplení obál-

ky budovy, výměna střešní krytiny a tepelné čerpadlo.

Středisko volného času funguje pod různými názvy ve druhém největším městě na Blanensku už od roku 1959. Nabízí desítky kroužků, tábory, karnevaly a spoustu dalších akcí. Více než tisícovka dětí má tak pravidelný program.

Rozlehlý dům v ulici Svatopluka Čecha, který se nyní chystají Boskovičtí opravit, se nachází v centru města poblíž sídliště Na Výsluní. Je opuštěný a momentálně neobyvatelný. Celkové způsobilé výdaje projektu jsou městem odhadovány na 37 milionů korun, přičemž předpokládaná dotace by mohla dosáhnout přibližně devíti milionů korun. Celkové investiční náklady projektu jsou vyčísleny na 115 milionů.

Město Boskovice nechalo v roce 2024 vypracovat architektonickou studii na rekonstrukci budovy. Stavební úpravy budou obnášet bourací práce za účelem úpravy dispozic, tedy bez větších zásahů do nosných konstrukcí, dále úpravy krovu při zachování jeho integrity a odstranění přístavby v přízemí.

V budově budou dále provedeny veškeré nové vnitřní rozvody a povrchy. Přízemí bude rozděleno na dvě poloviny. V severní polovině vzniknou dvě učebny mateřské školky, každá pro dvacet dětí. Obě učebny mají vstup přes krytou terasu na dětské hřiště. V jižní polovině přízemí jsou vstupní prostory střediska volného času, které obsahují šatnu, recepci, velkou hernu a cvičnou kuchyni. Po původním schodišti nebo novým výtahem se bude vstupovat do druhého podlaží, ve kterém bude kancelářský blok, velký víceúčelový sál s nářadovnou a devět učeben. ●

► Nový gastroprovoz léčebny ušetří třetinu energie

Odborný léčebný ústav Jevíčko zmodernizuje stravovací provoz. Pomůže k tomu i dotace z Operačního programu Životní prostředí.

Investici připravil Pardubický kraj. Gastroprovoz v Jevíčku zajišťuje přípravu až 600 jídel denně pro pacienty, zaměstnance, seniory i další strávníky. Stávající technologie, z velké části starší více než dvacet let, projdou kompletní obnovou. Zařízení tak získá bezpečný, komfortní a energeticky úspornější provoz i lepší pracovní podmínky pro personál.

„Počítáme s komplexní obnovou gastrotechnologie, stavebními úpravami a modernizací technického zázemí, včetně ventilace s rekuperací, úprav skladovacích prostor a příjmu zboží. Celkové předpokládané náklady činí přibližně 30 milionů korun. Z Operačního programu Životní prostředí bychom měli obdržet dotaci přibližně 11 milionů korun,“ uvádí hejtman Pardubického kraje Martin Netolický.

Realizace stavby bude zahájena po vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace. Už v minulosti kraj v areálu investoval například do modernizace kotelny, výměny rozvodů energie, opravy dřevěných leháren nebo přeměny bývalého dětského pavilonu na pavilon plicní rehabilitace. Nechyběly opravy střech, energeticky úsporná opatření stravovacího provozu či zateplení pavilonu S.

Současně Pardubický kraj pokračuje v rozvoji areálu léčebny i z pohledu venkov-

ního prostředí. V únoru 2026 byla dokončena revitalizace parkového areálu za přibližně 8,3 milionu korun, rovněž spolufinancovaná z Operačního programu Životní prostředí. Projekt zahrnoval ošetření a výsadbu zeleně a po více než sto letech obnovil původní strukturu parku. Současně park reflektuje aktuální potřeby pacientů, kteří se v léčebně rehabilitují, a stává se tak ideálním pro kondiční i vytrvalostní vycházky po operacích pohybového aparátu stejně jako pro odpočinek a načerpání energie v krásném prostředí.

Kraj připravuje také rekonstrukci historického pavilonu N z roku 1926. Cílem je jeho komplexní modernizace a zlepšení podmínek pro pacienty i zdravotnický personál. Předpokládané náklady činí přibližně 296 milionů korun, zahájení realizace je plánováno na rok 2028. ●

► Pražský dopravní podnik má **největší fasádní fotovoltaiku** v Čechách

Dopravní podnik hl. m. Prahy (DPP) dokončil modernizaci vybraných objektů v depu Kačerov, ve vozovnách Pankrác a Střešovice a na Centrálním dispečinku. **Využil přitom dotace z Národního plánu obnovy z rezortu životního prostředí.**

Energeticky úsporná opatření přinesou dopravnímu podniku úsporu minimálně 15,2 milionu korun ročně a sníží spotřebu energie o cca 30 %.

Dopravní podnik realizoval projekt metodou EPC. V podnikových objektech vznikly fotovoltaiky o celkovém výkonu 1,5 MW. Panely na hlavní budově A depa Kačerov o výkonu 75 kW tvoří největší fasádní fotovoltaickou elektrárnu na území Čech. Část energie v ní vyrobené je možné využívat pro trakci metra.

Další EPC projekt DPP realizoval v depu Zličín, který přinese minimální roční úsporu energií ve výši 2,5 milionu korun. Výši úspor má přeprave smluvně garantovanou na deset let poskytovatel, kterými jsou sdružení ENESA, ČEZ ESCO a Metrostav CZ pro EPC projekty v depu Kačerov, ve vozovnách Pankrác a Střešovice a na Centrálním dispečinku, v případě depa Zličín společnost Frontier Technologies ze skupiny PRE. Investiční akce energetické úspory vybraných budov DPP byly podpořeny dotačními tituly Evropské unie ze Státního fondu životního prostředí ČR v rámci Národního plánu obnovy v objemu 423,3 milionu korun.

„Jde o důležitý krok, který spojuje odpovědné hospodaření s modernizací zázemí pražské veřejné dopravy. Energetické úspory ve vybraných budovách Dopravního podniku pomohou snížit provozní náročnost, omezit emise a zároveň zlepšit podmínky v klíčových areálech, které zajišťují každodenní fungování městské dopravy. Praha tím po-

tvoruje, že i velké infrastrukturní organizace musí jít cestou vyšší efektivity a dlouhodobé udržitelnosti,“ uvedl Bohuslav Svoboda, primátor hl. m. Prahy.

„Ke snížení objemu emisí CO₂ se Praha zavázala ve svém klimatickém plánu. Je správné a logické, že touto cestou jde i naše největší městská společnost. Z výsledků a poznatků projektu bude těžit celá Praha. V současné době je energetická soběstačnost klíčová pro stabilitu evropských měst i demokracii. Vítězství v této prestižní soutěži naznačuje, že jde o kvalitní projekt,“ říká Jaromír Beránek, 1. náměstek primátora hl. m. Prahy pro oblast dopravy.

DPP díky všem realizovaným EPC projektům v pěti areálech ušetří během garantované desetileté doby celkem minimálně 177 milionů korun a sníží emise CO₂ o více než 23 tisíc tun. Unikátem projektu je fasádní zdroj bezemisní elektřiny, který na hlavní desetipatrové budově A depa Kačerov tvoří vertikální solární elektrárnu. Jihozápadní stranu objektu pokrývá 150 panelů o celkovém výkonu 75 kW. Fotovoltaiky jsou zároveň na dalších dvanácti střechách a objektech v areálu depa Kačerov.

„Veřejná doprava a DPP jsou v Praze největšími odběrateli elektřiny a energií. Hledání úsporných opatření a snížení spotřeby energií je pro nás velmi podstatné. V uplynulých letech se nám povedlo zrealizovat několik velkých projektů: insourcing tepelného hospodářství, napojení některých velkých areálů na centrální vytápění nebo systém nákupů elektřiny a plynu. Nyní si v pěti vy-

braných areálech vyzkoušíme fungování EPC projektů, které by díky stavebním úpravám a modernizačním technologiím energetického hospodářství měly přinést nejen garantovanou úsporu energií a emisí, ale také větší komfort našim zaměstnancům,“ říká Ladislav Urbánek, předseda představenstva a generální ředitel DPP.

„Dopravní podnik jako jeden z největších odběratelů elektřiny výrazně modernizuje svoji infrastrukturu a jsem moc rád, že díky ČEZ ESCO bude spořit desítky milionů korun, zlepší komfort pro uživatele objektů a výrazně eliminuje i emise CO₂. Moc si zároveň vážíme toho, že Asociace poskytovatelů energetických služeb ocenila projekt pro dopravní podnik prvním místem v soutěži o nejlepší EPC roku 2025. Podařilo se nám například panely pokrýt všechny vhodné plochy. Díky tomu jsme tu dosáhli celkového výkonu zhruba 1,5 MW, což je srovnatelné s velkými instalacemi třeba pro logistické parky,“ vysvětluje Kamil Čermák generální ředitel ČEZ ESCO.

Součástí EPC projektu je vedle instalace fotovoltaik také výměna dosavadního vnitřního i vnějšího osvětlení za úspornější LED žárovky, kdy bylo vyměněno více než 3 000 vnitřních a přes 180 vnějších zdrojů osvětlení. EPC ušetří na elektřině, teple, vodě a sníží emise CO₂. Úspora vody za jeden rok představuje průměrnou roční spotřebu zhruba 170 domácností. Nižší spotřeba energií zase znamená smluvně garantovanou finanční úsporu 15,2 milionu korun a snížení emisí CO₂ o 2 519 tun ekvivalentu emisí CO₂ ročně.

V rámci stavebních opatření proběhla v objektech DPP rekonstrukce střech a jejich zateplení, dále zateplení pláště budov, výměna oken a dveří, díky čemuž se také zvýšila hodnota budov a narostla jejich energetická účinnost. Nová energeticky úsporná zařízení v DPP zahrnovala také výměnu pěti kotlů, tří chladicích strojů a čtrnácti nových vzduchotechnických jednotek a počítá se i s využitím odpadního tepla z chlazení pro účely vytápění a předehřev teplé vody. Teplota v místnostech je nově počítačově řízena a automaticky upravována. Fotovoltaiky v depu Kačerov za rok vyrobí více než 1 GWh elektrické energie, která se přímo spotřebuje v provozu areálu. Díky nové transformátorové stanici může DPP část výkonu použít přímo pro trakci metra.

„Evropské fondy pomáhají prostřednictvím Národního plánu obnovy v modernizaci Česka. Prostředky míří na dlouhodobé transformační projekty, které posilují odolnost a modernizují klíčovou infrastrukturu. Tento projekt Dopravního podniku hl. m. Prahy tomuto cíli přesně odpovídá: šetří energii, snižuje emise a závislost na fosilních palivech,“ uzavírá Václav Lebeda ze Zastoupení Evropské komise v České republice. ●

V Neratovicích funguje poliklinika v nové budově. Při její stavbě se kladl důraz na **energické úspory.**

NOVÁ POLIKLINIKA SÁZÍ NA NÍZKOU SPOTŘEBU ENERGÍÍ

Polikliniku Urxova v Neratovicích otevřeli před rokem. Bílá třípatrová stavba stojící na místě bývalé školy už slouží obyvatelům, kteří v ní najdou přes dvacet ordinací, lékárnu či kavárnu.

Do moderní bezbariérové stavby se přestěhovali lékaři a ordinace ze staré polikliniky, která už nevyhovovala dnešním nárokům. Novostavba vyšla na více než čtvrt miliardy korun, město na ni získalo dotaci z Operačního programu Životní prostředí ve výši přes 100 milionů korun.

Poliklinika vznikla podle návrhu architektonického studia Adam Rujbr Architects. Stojí na okraji parku vedle budovy Zdravotnické záchranné služby Středočeského kraje, bytových domů a městské nemocnice. Hodnotná vzrostlá zeleň zůstala na původním

pozemku zachována v maximální možné míře.

Na první pohled zaujme čistě bílý šikmo seříznutý kvádr hmoty budovy se zjemněnými zaoblenými nárožními a vnitřní atrium se zelení, které zajišťuje přirozené osvětlení čekáren a poskytuje možnost čekání na čerstvém vzduchu v příjemném prostředí se zelení. Zaoblení se uplatňuje i v interiéru u prosklené stěny atria a podél ní.

Budova má celkem tři nadzemní podlaží. Na vstupní halu navazuje vertikální komunikační jádro s výtahy a schodištěm a vnitřní atrium lemované velkorysou chodbou, která zároveň slouží jako čekárna. V okolí polikliniky byly vybudovány chodníky a zpevněné plochy s venkovním mobiliářem a provedeny sadové úpravy.

Budova je navržena v pasivním standardu „Pasiv Plus“, což je označení pro energeticky velmi úsporné budovy, které vyrobí více energie z obnovitelných zdrojů, než sami spotřebují. Na to má pozitivní vliv jak kompaktní tvar objektu, tak i instalované technologie. Dostatek denního světla eliminuje nutnost umělého osvětlení. Atrium se vzrostlou zelení přirozeně ochlazuje okolí stejně jako zelená střecha. Na ní se nachází 140 fotovoltaických panelů, které jsou spolu s 151 panely na

nových hliníkových konstrukcích zastřešení (carporty) parkovišť součástí fotovoltaické elektrárny o celkovém výkonu 171,1 kWp.

Zdrojem tepla pro vytápění a teplou vodu je tepelné čerpadlo země-voda, jehož primární okruh se skládá z deseti geotermálních vrtů hlubokých 150 metrů. V budově jsou instalovány topné/chladicí sádrokartonové podhledy a dvě tepelná čerpadla vzduch-voda jako splitové jednotky sestávající z venkovní a vnitřní jednotky propojené chladivem.

Celý objekt železobetonového monolitu založený na vrtaných železobetonových pilotách je zateplený minerální izolací. Část fasády u kavárny je obložena deskami z barevného bezpečnostního tepelně tvrzeného skla. Stavba splňuje přísné akustické, požární a bezbariérové nároky a přísné požadavky na použité materiály povrchů a vybavení. Hliníková okna s trojsklem jsou provedena dle vysokých technických požadavků a zastíněna předokenními hliníkovými žaluziemi.

Jde o energeticky plusovou budovu navrženou ve vysokém standardu s důrazem na kvalitu vnitřního prostředí a minimalizaci provozních nákladů tak, aby se v budoucnu nestala zátěží městského rozpočtu. Plánovaná návratnost investic je díky nájům z komerčních prostor a ordinací 25 let. ●

O MĚSTĚ

Neratovice je město ležící ve Středočeském kraji, které se nachází přibližně 25 km severně od Prahy na Labi. Historie města sahá až do třináctého století, kdy bylo poprvé zmíněno v historických pramenech. S průmyslovou revolucí vzrostl význam obce, stala se dopravním uzlem a na konci devatenáctého století byla zahájena první chemická výroba. V roce 1950 byla na základech Spolku pro chemickou a hutní výrobu založena společnost Spolana. Městem se Neratovice staly v roce 1957 a skládají se z městských částí Neratovice, Byškovice, Lobkovice, Mlékojedy, Korycany a Horňátky. Dnes mají zhruba 16 000 obyvatel.

Do Domova Březiny v Petřvaldu u Karviné se po rozsáhlé rekonstrukci vrátili klienti. **Obří investice spočívala v demolici dvou starých objektů a výstavbě nových pavilonů.** Projekt byl podpořen z Operačního programu Životní prostředí.

DOMOV BŘEZINY MÁ NOVÝ, MODERNÍ AREÁL PRO SENIORY VČETNĚ PASIVNÍCH PAVILONŮ

Foto: Domov Březiny

O DOMOVĚ BŘEZINY

Domov Březiny se nachází v klidné zóně města Petřvald u Karviné. Tvoří jej komplex budov a zahradní areál s parkovou úpravou. Jeho provoz byl zahájen 4. září 1975. K 1. lednu 2003 se stal Domov důchodců Petřvald příspěvkovou organizací Moravskoslezského kraje. Domov se zvláštním režimem je určen uživatelům ve věku od 55 let, kteří mají sníženou soběstačnost kvůli onemocnění demence stařecké, Alzheimerovy, vaskulární, smíšené nebo jiného typu. Domov poskytuje klientům ubytování, služby sociální péče, aktivizační a sociálně-terapeutické činnosti a zdravotní, ošetrovatelskou, rehabilitační a nutriční péči.

Kromě nové výstavby byly ostatní budovy rekonstruovány a modernizovány. V historii Moravskoslezského kraje jde o nejnákladnější investici v sociální oblasti. Celý projekt vyšel na 390 milionů korun. Kapacita se zvýšila ze 110 na 154 lůžek.

„Domov Březiny zajišťuje službu domova se zvláštním režimem, což obnáší péči o klienty, kteří kvůli svému zdravotnímu nebo duševnímu stavu přišli o soběstačnost. Mají zde bezpečné zázemí a náležitý dohled a péče o ně specializovaný personál. Domov se díky krajské investici proměnil k nepoznání. O potřebné se zde začalo pečovat před více než padesáti lety a tato doba se už na stavu zařízení opravdu podepsala. Jsem rád, že se nám podařilo dokončit celkovou revitalizaci areálu a zajistit obyvatelům i pracovníkům domova krásné a důstojné prostředí,“ uvedl hejtmán Moravskoslezského kraje Josef Bělca.

Kromě dvou starých pavilonů šla k zemi i stará spojovací chodba. Nahradily je čtyři nové pavilony pro celkem 85 klientů. „Jedná se ovšem o komunitní styl bydlení. V každé komunitě je maximálně dvanáct lidí, kteří bydlí v komfortních jedno- nebo

dvoulůžkových pokojích. V komunitách bude dostatek soukromí i prostoru na trávení volného času. Naši klienti budou mít bezbariérový přístup do zahradního parku, který jim umožní příjemné posezení na čerstvém vzduchu nebo procházky. Pokoje jsou navíc otočeny na sluneční strany,“ řekl náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje pro sociální oblast Stanislav Kopecký a upřesnil, že v nových pavilonech je celkem 43 jednolůžkových a 21 dvoulůžkových pokojů.

Čtyři nové objekty (označené jako pavilony A-D) jsou dvoupodlažní, na každém patře je jedna komunita. Každé dva pokoje mají společnou koupelnu. Komunita má vlastní velký obývací pokoj s jídelničkou. Z pokoje je výstup do velkého atria. „Atrium si můžete představit jako takové dvouúrovňové uzavřené náměstíčko, kde se mohou klienti procházet, navštěvovat a trávit čas. Atrium je zastřešené jen částečně, klienti se tedy těší na teplé počasí, kdy ho budou moci využívat naplno. Když se do nových pokojů nastěhovali, byli nadšení. Oceňují hlavně prostorost pokojů, líbí se jim, že jsou modernější a prosvětlené.

Zřizovatel pořídil i komplet nové vybavení, klienti si pochvalují pohodlné postele. Ze svých nových domovů jsou nadšení,“ popsal ředitel Domova Březiny Pavel Zelek. Doplnil, že všechny komunity jsou také napojeny na část pro volnočasové aktivity, stravovací provoz, zázemí zaměstnanců a stávající pavilony.

„Nové objekty jsou projektovány jako takzvané pasivní domy, takže poskytnou komfortní prostředí se stálými teplotami bez významných výkyvů, a navíc budou i energeticky úsporné. Úspory i komfort přinesla i druhá část krajské investice. Nechali jsme kompletně zrekonstruovat a zateplit i ostatní objekty domova, nově označené jako E a F. Všechny objekty byly opatřeny novým vnitřním vybavením, nově je i stravovací provoz v suterénu pavilonu B,“ sdělil náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje pro investice a majetek Michal Kokošek.

Projekt Domov Březiny byl spolufinancován v několika etapách. Kraji se podařilo získat dotaci na rekonstrukci a výstavbu, na zateplení správních budov a dále také na nový gastro provoz. ●

► V ptačím parku **Josefovské louky** jsou dvě nové pozorovatelny

Foto: Tereza Valchářová

Česká společnost ornitologická (ČSO) otevřela v nejstarším ptačím parku Josefovské louky u Jaroměře pro veřejnost nové pozorovatelny, výukový altán a dřevěný povalový chodník.

Výstavba pozorovatelů byla spolufinancována z Operačního programu Životní prostředí. V ptačím parku se tak po dvaceti letech existence výrazně zlepšily podmínky pro návštěvníky při pozorování přírody.

Dvě nové pozorovatelny, výukový altán a povalový chodník umožní pohodlné poznávání zdejší přírody. Vyvýšený chodník z dubového dřeva v délce téměř 300 metrů začíná u výukového altánu. Ten bude sloužit školním exkurzím a účastníkům početných osvětových akcí pro veřejnost. Kapacita altánu je třicet osob. Chodník se dále vine romantickou částí parku podél říčky Staré Metuje. Novým prvkem okruhu je také originální dřevěný mostek vedoucí přes slepé rameno Staré Metuje mezi hlavatými vrbami. Povalový chodník je součástí asi kilometrového návštěvnického okruhu, po kterém návštěvníci dojdou až k největší stavbě parku – věžové pozorovatelně.

Šest metrů vysoká stavba z dubového a modřínového dřeva je vybavena schodištěm, mnoha průhledy směrem do ptačího parku, lavicemi a informačními cedulemi. Odtud lze přehlédnout podstatnou část území s vodními plochami, tůněmi s vodními ptáky a velkými kopytníky, exmoorskými pony a pratury, kteří v parku pomáhají s údržbou vegetace. I bez dalekohledu odtud lze pozorovat divoké husy, různé druhy kachen a labutě, s dalekohledem pak menší ptáky, jako jsou bahňáci kulíci říční, vodouši kropenatí nebo bekasiny otavní.

Další, menší vyvýšená dřevěná pozorovatelná také z dubového a modřínového dřeva, do které se vejde deset pozorovatelů s dalekohledy, se nachází na nejvýchodnějším okraji

parku a je z ní výhled na mokřadní louku s několika tůněmi a pasoucími se koňmi.

„Nová návštěvnická infrastruktura je zásadním milníkem v rozvoji ptačího parku. Podporovatelé, kteří na výkup pozemků v parku přispívají, i další zájemci o pozorování ptáků a přírody takové proky v ptačím parku očekávají. Z vyvýšených krytů je samozřejmě sledování i fotografování života v mokřadech silný zážitek. Návštěvníci se nemusí obávat, že zmoknou nebo že je bude spalovat letní slunce. Ptáci naopak nejsou rušeni a mnohem více se ukazují. Za precizní provedení staveb jsme vděční místní tesařské firmě, se kterou spolupracujeme od začátku vytváření infrastruktury pro návštěvníky parku,“ říká dlouholetý správce ptačího parku Břeněk Michálek.

Všechny stavby se nacházejí v přírodní památce a evropsky významné lokalitě Stará Metuje. Ta slouží k ochraně silně ohrožené vážky klínatky rohaté. Vlivem různých opatření pro ptáky ornitologové v parku zároveň pomáhají i vážkám. Tito pozoruhodní zástupci hmyzu jsou dokonalými ukazateli kvality mokřadů. Na Josefovských loukách odborníci zjistili přes čtyřicet druhů. Tento úctyhodný počet ukazuje, že ptačí park je důležitou lokalitou i pro ně. I když jsou Josefovské louky rájem také pro ostatní mokřadní živočichy, ptáci jsou stále hlavní cílovou skupinou.

„V ptačím parku jsme pozorovali už 205 druhů ptáků. Téměř stovka druhů tu hnízdí. Za největší úspěch z hlediska ochrany druhů považujeme hnízdění mokřadního ptáka vodouše rudonohého, který předchozích čtyřicet let ve východních Čechách vůbec nehnízdil. Těší nás ale také například hnízdění bekasiny otavní nebo ubývající čejky chocholaté,“ říká Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické, největší ochranné organizace u nás, která letos slaví stoleté výročí.

Josefovské louky jsou dnes nejenom známou ornitologickou lokalitou, ale také příkladem dobré praxe v aktivní obnově přírody. Dle jejich vzoru jsou zakládány další ptačí parky ČSO po celé zemi a inspiřují i další ochranné organizace a aktivity v podpoře druhové bohatosti, zadržování vody v krajině i vzdělávání o biologii a ochraně krajiny. ●

V ptačím parku jsme pozorovali už 205 druhů ptáků. Téměř stovka druhů tu hnízdí. Za největší úspěch z hlediska ochrany druhů považujeme hnízdění mokřadního ptáka vodouše rudonohého, který předchozích čtyřicet let ve východních Čechách vůbec nehnízdil.

RIZIKOVÉ OBLASTI ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Jste zadavatelem veřejných zakázek? V této nové rubrice budeme postupně přinášet texty zaměřené na vybrané rizikové oblasti zadávání veřejných zakázek.

Je určena pro žadatele a příjemce, kteří disponují již určitou úrovní znalostí relevantních předpisů, související terminologie i klíčových institutů v oblasti zadávání. Vedle úvodního textu k jednotlivým vybraným aspektům zadávání budeme uvádět také související modelové příklady nejčastějších pochybení zadavatelů, a v některých případech rovněž příklady dobré praxe.

Na webových stránkách www.sfzp.gov.cz najdete komplexní dokument, který je určen především zadavatelům veřejných zakázek spolufinancovaných z Operačního programu Životní prostředí a z Operačního programu Spravedlivá transformace.

Pro vyloučení pochybností uvádíme, že tento dokument i text v poradně slouží pouze jako výkladová pomůcka, není součástí programové dokumentace a neukládá zadavatelům veřejných zakázek žádné povinnosti. Uvedené modelové příklady nezohledňují veškeré možné okolnosti, které mohou v praxi nastat.

PŘEDPOKLÁDANÁ HODNOTA VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Zákaz dělení veřejných zakázek

Zadavatel má povinnost stanovit předpokládanou hodnotu veřejné zakázky dle pravidel uvedených v zákoně č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále ZZVZ), nebo v Pokynech pro zadávání zakázek v Operačním programu Životní prostředí a Operačním programu Spravedlivá transformace pro období 2021–2027 (Pokyny OP) k okamžiku zahájení zadávacího řízení nebo k okamžiku zadání veřejné zakázky, pokud není zadávána v zadávacím řízení.

Zákony i Pokyny OP zakazují věcné rozdělení předmětu jedné veřejné zakázky za účelem obcházení zákonem stanovených limitů. Za jednu veřejnou zakázku jsou považována plnění, která tvoří jeden funkční celek a jsou zadávána v časové souvislosti. Tato plnění pak zadavatel může zadat v jednom nebo více zadávacích řízeních. Pro stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky je tedy klíčové posouzení funkční a časové souvislosti jednotlivých plnění.

Pro posouzení funkční souvislosti lze podpůrně využít **posouzení z věcného a místního hlediska**. Pokud jedno z těchto hledisek (funkční nebo časové) není naplněno, nejedná se o související plnění, tedy jednu veřejnou zakázku, a taková plnění lze zadávat samostatně.

Funkční souvislost je naplněna v takových případech, kdy jsou jednotlivá plnění pořizována za účelem společného cíle, tedy kdy posuzovaná plnění společně vytváří jeden funkční celek.

Věcná souvislost je naplněna, pokud se jedná o plnění stejného nebo srovnatelného druhu, tj. svým charakterem totožné či obdobné.

Místní souvislost znamená, že jednotlivá plnění jsou realizována na stejném místě nebo na místech, která spolu funkčně souvisejí a tvoří jeden celek. Nemusí se tedy jednat jen o geografickou blízkost, ale může jít i o funkční propojení míst plnění.

Časová souvislost znamená, že jednotlivá plnění jsou realizována ve stejném období nebo na sebe časově navazují. Důležitým aspektem je předvídatelnost jednotlivých plnění ze strany zadavatele, zejména pokud má předem připravený plán jejich realizace (např. v rámci projektu). Pokud zadavatel ví nebo mohl vědět, že bude tato plnění pořizovat, a to i v případě, že jejich realizace je rozložena do několika let, je namísto takovou veřejnou zakázku zadávat jako jeden celek, tedy jedinou veřejnou zakázku (např. rozdělenou na části v samostatných zadávacích řízeních). Časová souvislost není vázána na jedno účetní období ani kalendářní rok.

Nákup kancelářských pomůcek jako dělení zakázky

Příklad nesprávného postupu

Zadavatel v průběhu víceletého projektu několikrát pořídil běžné kancelářské potřeby, které jsou dodávány několika dodavateli, přičemž pořízení veškerého plnění realizoval formou veřejné zakázky malého rozsahu podle pravidel pro výběrové řízení v Pokynech OP, neboť každý jednotlivý nákup hodnotou odpovídal veřejné zakázce malého rozsahu.

Zadavatel měl v rozpočtu projektu naplánován nákup kancelářských potřeb v letech 2023–2025 ve výši 5 000 000 Kč bez DPH.

Následně zadavatel svůj postup zdůvodnil tak, že tato plnění společně nezahrnul do předpokládané hodnoty, neboť nevěděl s jistotou, jaký bude přesný rozsah dodávek, a kancelářské potřeby tak pořizoval podle svých aktuálních potřeb. Uvedený postup zadavatele je v rozporu se ZZVZ, protože se jedná funkční celek a jednotlivé zakázky byly zadávány v časové souvislosti. Zadavatel se tak dopustil nepřipustného dělení veřejné zakázky.

Příklad správného postupu

Zadavatel při stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky na kancelářské potřeby neměl přesnou představu, kdy a jaké množství bude v průběhu roku potřebovat. S ohledem na charakter projektu a znalosti svých extenzivních potřeb z minulých období si byl vědom toho, že tyto nákupy mohou přesáhnout hranici pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu. Provedl proto zadávací řízení postupem platným pro podlimitní veřejnou zakázku, na jehož základě uzavřel rámcovou dohodu s více dodavateli. V průběhu roku pak následně vyzýval účastníky rámcové dohody k předložení nabídek na dodávku kancelářských potřeb, jejichž množství v souladu s podmínkami uvedenými v rámcové dohodě přesně vymezil ve výzvě k podání nabídek.

Přehled nejčastějších pochybení zadavatelů v OPŽP včetně doporučení a příkladů správné praxe:

Dokumenty jsou určeny pro administrátory žádostí a zástupce žadatelů a příjemců podpory, kteří se v oblasti veřejných zakázek již orientují a znají základní pojmy i postupy.

Foto: Foto: HVM

► HVĚZDÁRNA VE VALAŠSKÉM MEZIŘÍČÍ VSADILA NA ENERGETICKÉ ÚSPORY

Budova Hvězdárny Valašské Meziříčí byla postavena v roce 1955 podle návrhu významného moravského architekta Zdeňka Plesníka a je považována za jednu z nejelegantnějších hvězdáren v Evropě. **Hvězdárna, kterou jako svou příspěvkovou organizaci zřizuje Zlínský kraj, se řadí i k nejlépe vybaveným v České republice a v posledních letech prošla několika rekonstrukcemi, včetně komplexního zateplení provozně-technické budovy, podpořeného dotací z OPŽP.**

Centrem činnosti Hvězdárny Valašské Meziříčí je její hlavní budova s rozsáhlou vstupní halou s obrazovou výzdobou, přednáškovým sálem vybaveným audiovizuální technikou a kopulí s dalekohledem Zeiss-coudé 150/2250 mm.

Hvězdárna se pyšní dlouhou tradicí vlastní pozorovatelské činnosti, v roce 1964 jí byl přidělen celostátní odborný úkol v oboru pozorování Slunce. Při svých pozorováních se tu mohli opírat o dlouhodobé zkušenosti členů astronomického kroužku, který ve Valašském Meziříčí existoval již od roku 1919, a navázat na pozorování Slunce v malé dřevěné hvězdárničce Antonína Ballnera. Určovali zde Wolfovo relativní číslo sluneční činnosti a již ve třicátých letech jej zasílali do světového centra ve švýcarském Curychu.

Rekonstrukce hlavní budovy

Hlavní budova byla po své mnoho let trvající výstavbě předána veřejnosti v říjnu 1955 a od té doby prošla jen dílčími úpravami a rekonstrukcemi. Největší z nich, zaměřená na kompletní výměnu elektroinstalace, proběhla v roce 2006.

Další a první rozsáhlejší následovala v roce 2012. „Budova je památkově chráněná, takže veškeré předpokládané práce jsme museli ve fázi přípravy konzultovat a projednávat mimo jiné

s Národním památkovým ústavem, územním pracovištěm Kroměříž,“ popisuje ředitel hvězdárny Libor Lenža.

Tato rekonstrukce, uskutečněná díky finanční podpoře Zlínského kraje, se týkala výměny prosklených ploch ve vstupní hale hvězdárny, výměny vstupních dveří včetně doplnění dveří a vzniku záďveří tak, jak to v původní budově již kdysi bylo. Ostění velkých prosklených ploch v prvním nadzemním podlaží bylo zatepleno, aby se zame-

Hvězdárna Valašské Meziříčí patří k úzkému okruhu světových observatoří zabývajících se dlouhodobým pozorováním Slunce.

PROJEKT V ČÍSLECH

Celkové způsobilé výdaje
843 378 Kč

Dotace z EU
337 351 Kč

zilo nežádoucím promrzání. Na výměnu byla použita speciální tepelněizolační skla, která při relativně malé tloušťce poskytují nadstandardní tepelný odpor. Významné rekonstrukční práce se týkaly i střešního pláště budovy a také její nástavby s přednáškovým sálem, které byly z pohledu hydroizolačních netěsností i z pohledu tepelně-technického v havarijním stavu. Významnou změnou k lepšímu bylo zateplení nástavby přednáškového sálu speciálními vakuovými izolačními deskami a kompletně nové omítky na nástavbě.

Novou tepelněizolační i hydroizolační vrstvu dostala „zelená střecha“ hlavní budovy, která je porostlá rostlinami tak, aby stavební konstrukce co nejméně ovlivňovaly astronomická pozorování. Bylo kompletně překotveno zábradlí střechy a zcela předělány klempířské prvky. „Tyto úpravy však byly provedeny ve stejném stylu jako předchozí konstrukce, takže vizuálně to nelze ani postřehnout,“ připomíná Libor Lenža.

Chybějící tepelněizolační vrstvu dostala i střecha nástavby nad přednáškovým sálem,

nová je i skladba střešního pláště a krytina. Dále byly na mnoha konstrukcích pečlivě řešeny detaily, místa dotyku několika konstrukcí i kritická místa, aby byly problémy a vady odstraněny. To se týkalo také vpustí dešťové vody a jejich svodů. Významnou vizuální změnou byla oprava omítek jižní fasády objektu a malých kopolí. Tyto omítky byly provedeny stejně jako stávající brizolitem a barevně sjednoceny s omítkami původními.

O čtyři roky později, v roce 2016, byla pak realizována druhá etapa havarijní rekonstrukce objektů hvězdárny, která se týkala zejména budovy odborného pracoviště, a také byly dokončeny nezbytné rekonstrukce na hlavní budově a vybudována nová kanalizační přípojka z odborného pracoviště.

Rekonstrukce provozně-technického objektu

Rekonstrukci vyžadoval i provozně-technický objekt v areálu hvězdárny. Tento projekt byl částečně financován z fondů EU z Operačního programu Životní prostředí.

Z historie hvězdárny

Počátky fotografického sledování sluneční fotosféry v Hvězdárně Valašské Meziříčí nebyly vůbec jednoduché. První snímky tu byly pořízeny v období Mezinárodního geofyzikálního roku, který probíhal od 1. července 1957 do 31. prosince 1958.

Kromě pozorování Slunce se pracovníci Hvězdárny Valašské Meziříčí v průběhu její existence věnovali například měření okamžiků zákrytů hvězd tělesy Sluneční soustavy, pozorování vybraných typů proměnných hvězd a meziplanetární hmoty (komety a meteory) a příležitostně byla vykonávána i další pozorování. Na pozemku hvězdárny je od roku 1957 umístěna meteorologická stanice, která je majetkem Českého hydrometeorologického ústavu.

Od roku 1965 do roku 1995 byla Hvězdárna Valašské Meziříčí pracovištěm a konzultačním střediskem pomaturitního studia astronomie zřízeného při místním gymnáziu. Toto studium ukončilo maturitní zkouškou více než 200 absolventů z řad učitelů, pracovníků hvězdárny a planetárií a astronomů amatérů.

V areálu hvězdárny Valašské Meziříčí stojí za vidění také dřevěná hvězdárna postavená roku 1929 Antonínem Ballnerem a jeho přáteli z astronomického kroužku, jež se řadí k nejstarším na severní Moravě a Slezsku. Pod kopolí o průměru 3 m se tu tehdy scházeli zájemci o astronomii na Valašsku, kteří také později iniciovali výstavbu nové kamenné observatoře. Ballnerova hvězdárna byla vyhlášena kulturní památkou a její část je dnes využívána jako malá výstavní síň.

► Příprava byla zahájena už v roce 2016, k realizaci došlo o rok později. „Záměrem projektu bylo odstranění havarijního stavu obvodových konstrukcí provozně-technického objektu Hvězdárny Valašské Meziříčí spojené s energeticky úspornými opatřeními na objektu v oblasti spotřeby a výroby tepla, odstranění nevyhovujícího stavu kotelny a nefunkční regulace v provozně-technickém objektu hvězdárny, zvýšení standardu a potřeba rozvoje organizace,“ popisuje Libor Lenža.

Provozně-technický objekt pochází z přelomu padesátých a šedesátých let a tato rekonstrukce byla vůbec první, které se mu kdy dostalo. Šlo proto o komplexní řešení. „Byla navržena zlepšení tepelně-technických parametrů obvodových konstrukcí kvůli zajištění potřebných podmínek pro skladování knihovního fondu, zlepšení pohledových a estetických vlastností v souvislosti s okolním vzdělávacím areálem a celkové zlepšení mikroklimatických poměrů v interiérech objektu,“ vypočítává ředitel hvězdárny. Jednalo se o komplexní revitalizaci objektu, která zahrnovala zateplení fasády, zateplení stěny mezi vytápěným a nevytápěným prostorem, zateplení stropu nad suterénem, zateplení podlahy půdy, výměnu výplní otvorů ve fasádě a také nové žlaby, svody a podbití.

Došlo také na rekonstrukci kotelny v provozně-technickém objektu formou výměny jednoho zastaralého klasického atmosférického kotle s malou účinností za kotel kondenzační a také k výměně systému ekvitermní regulace vytápění. Zdroje tepla byly vyměněny v roce 1998, v době rekonstrukce za sebou měly již téměř devatenáct let provozu. Navíc se jednalo o nepříliš úsporné klasické stacionární kotle s naddimenzovaným výkonem. Jako záložní zdroj byl ponechán stávající záložní kotel.

V hvězdárně se po celý rok konají přednášky, semináře a další akce celostátního i mezinárodního významu určené odborníkům, amatérským astronomům i laické veřejnosti.

„V roce 2016 se podařilo za klíčové spolupráce a pomoci Energetické agentury ZK připravit žádost o dotaci pro plánovaná opatření, která spadají pod prioritní osu 5, Energetické úspory, specifický cíl 1 – Snížit energetickou náročnost veřejných budov

a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie. Výše uznatelných nákladů na snížování energetické náročnosti byla stanovena na základě maximálních částek uvedených v dosud zveřejněných podmínkách programu. Celková částka na energeticky úsporná opatření byla stanovena z Energetického auditu,“ přibližuje Libor Lenža.

Realizace navrhovaných prací podle jeho slov zajistila prodloužení životnosti a technicky zhodnotí téměř šedesát let starou budovu, která je po celou dobu aktivně využívána. Realizaci došlo nejen ke zlepšení

parametrů vnitřního prostředí objektu a dosažení doporučených hodnot tepelně-technických parametrů obvodových konstrukcí, ale byl tím také podpořen rozvoj činnosti a možností organizace, včetně rozšíření možností využívání prostor.

Vzdělávací činnost

Kromě vlastní pozorovatelské činnosti vešla Hvězdárna Valašské Meziříčí ve známost také pořádáním pravidelných víkendových seminářů zaměřených na novinky v oblasti stelární astronomie, výzkumu Sluneční soustavy a kosmonautiky a raketové techniky. Do programu bývají zařazovány i nepravidelné semináře zaměřené například na astronomickou techniku, využití netradičních zdrojů energie a podobně. Seminářů se zúčastňují nejen zájemci z Valašska, ale i z celého Česka a také ze Slovenska či Polska. Za zmínku stojí i každoroční činnost astronomických kroužků pro mládež, letní astronomický tábor i nejrůznější kurzy a výstavy.

V areálu hvězdárny navíc vzniklo Kulturní a kreativní centrum, které se veřejnosti slavnostně otevřelo 8. listopadu 2025. V nové budově vznikly pracovní, laboratorní a dílny s přístroji pro výzkum, CNC stroji, 3D tiskárnami a dalším vybavením. Konají

HLAVNÍ BUDOVA HVĚZDÁRNY

Hlavní budova Hvězdárny Valašské Meziříčí byla otevřena pro veřejnost v září 1955. Je zařízena pro realizaci nejrůznějších akcí pro veřejnost, jako jsou večerní či denní programy u dalekohledu spojené s pozorováním zajímavých objektů na obloze, přednášky, kurzy, semináře, programy doplňkové výuky pro školy či astronomické kroužky. Prostorná vstupní hala, která je průběžně obnovována, je vybavena obrazovou výzdobou představující různá vesmírná tělesa, rakety, kosmické sondy a největší astronomické dalekohledy světa. Ve vstupní hale zůstaly z období vzniku hvězdárny reliéfy významných astronomů, jejichž autorem je již zesnulý sochař Ambrož Špetík, a vyobrazení souhvězdí severní oblohy na stropu haly od valašské malířky Marie Bognerové. Ve vstupní hale si mohou návštěvníci prohlédnout model telekomunikační družice Iridium a zajímavou názornou pomůcku „pohled do nekonečna“. Nechybí ani prodej publikací s astronomickou tematikou, zájemci si tu mohou vybrat z pětačtyřiceti titulů.

Budova odborného pracoviště je v provozu od roku 1964 a od té doby je postupně vybavována novou pozorovací technikou, respektive novým příslušenstvím ke stávajícím dalekohledům. Je vybavena zvedací podlahou, což umožňuje přístup ke všem částem dalekohledu a usnadňuje především noční pozorování. Budova odborného pracoviště má i specializovanou učebnu a mechanickou dílnu, kde probíhají opravy přístrojového vybavení a údržba všech objektů hvězdárny.

Věhlas observatoře dokládá skutečnost, že jedna z planetek nese jméno zakladatele hvězdárny Josefa Dolečka a druhá dostala název Valmez.

se tu semináře a workshopy pro odbornou i širokou veřejnost. Součástí centra je i ubytování a sociální zařízení.

Kraj k tomu nechal modernizovat a robotizovat tři kopule s observační technikou, pořídil také tři nové dvoumetrové kopule pro odborná pozorování. Všechny budou napojeny na centrální observační systém a ovladatelné budou vzdáleným přístupem.

Součástí projektu je i modernizace astronomické techniky, dalekohledů či detekčních kamer. „Pořídili jsme i nový velký astronomický dalekohled pro pozorování změn jasnosti hvězd, planetek, komet, ale také satelitů nejen na nízké oběžné dráze. Těm je už nainstalován a poprvé jsme jej veřejnosti představili 7. března

během Dne hvězdáren a planetárií,“ uvedl ředitel hvězdárny Libor Lenža.

Ve hvězdárně vznikne také Vzdělávací a demonstrační centrum pokročilých technologií a aplikací 5G sítě. „Jedná se o pilotní projekt, který je zaměřen na demonstrační aplikace využití 5G sítě a infrastruktury pro atraktivní a efektivní vzdělávací, popularizační i kreativní aktivity. Jeho součástí je také tvorba programů virtuální a rozšířené reality či propojení s observačními stanicemi, senzorovými jednotkami a drony. Kromě pracovníků hvězdárny na něm spolupracuje také řada specialistů mimo náš region,“ uvedla mluvčí Zlínského kraje Soňa Ličková.

Další projekt hvězdárny se týká rozvoje vzdělávání v oblasti nanosatelitů a kosmic-

kých technologií. Nanosatelity jsou malé družice. Projekt se zaměřuje na vzdělávání v kosmických technologiích, zejména na návrh, konstrukci, stavbu a operování nanosatelitů nejen na oběžných drahách kolem Země. Vzdělávací akce budou ve Zlínském kraji i dalších příhraničních regionech Česka a Slovenska.

Hvězdárna chystá i obnovu areálu včetně oplocení, další projekt se týká obnovy střechy provozně-technického objektu hvězdárny, vybudování podkrovních prostor i malé demonstrační fotovoltaické elektrárny, která doplní velký systém umístěný na Kulturně-kreativním centru.

Nabídka Hvězdárny Valašské Meziříčí je vskutku pestrá a uspokojí každého návštěvníka. Kromě vzdělávacích programů je pro veřejnost přístupná ve večerních hodinách, vždy ve středu až pátek. Za příznivého počasí je odtud možno pozorovat zajímavé objekty, jako jsou Měsíc, planety, hvězdy, dvojhvězdy, mlhoviny nebo třeba hvězdokupy. Stačí se sem jen vypravit. ●

BYLI JSME

↑ Konference Veřejné osvětlení ekologicky, hospodárně a bezpečně

Na 66. konferenci Společnosti pro rozvoj veřejného osvětlení, konané v Plzni, se řešilo veřejné osvětlení z mnoha pohledů: z technického, ekologického, bezpečnostního i hospodářského. Na konferenci vystoupil kromě jiných Jakub Hrbek, ředitel Sekce realizace projektů energetiky, ochrany ovzduší a klimatu SFŽP ČR, který účastníkům přiblížil možnosti dotační podpory v rekonstrukcích veřejného osvětlení.

→ Dny čistého ovzduší – Smokeman zasahuje

V Jablonci nad Nisou se před budovou radnice konaly Dny čistého ovzduší. Hlavním bodem programu byla vzdělávací show Ing. Jiřího Horáka z Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, který pomocí pojízdné kotelny názorně vysvětluje, jak správně provozovat malé spalovací zdroje (kotle, kamna) s cílem minimalizovat kouřové emise a obtěžování okolí kouřem. Na místě byl i stánek Státního fondu životního prostředí ČR s aktuálními informacemi o dotačních programech.

POZVÁNKY

WORKSHOP

Zvýšení zadržnosti vody v zatravněných tramvajových kolejištích s využitím hydrosorbentů z biomasy 14. května 2026 / Vysoká škola finanční a správní, Most

Dopravní podnik města Most a Litvínov se aktivně zapojil do inovativního projektu. Jeho cílem je posílit odolnost travních porostů, zmírnit vliv sucha na jejich růst a vývoj v kolejištích tramvajových tratí a tím přispět ke zlepšení městského prostředí. V rámci projektu je vyvíjena technologie pro udržení vody v kořenových systémech travních porostů tím, že do pěstebního substrátu jsou přidávány reverzibilní hydrosorbenty na bázi rostlinné biomasy. Tím dochází k zadržení většího množství vody, kterou může rostlina čerpat po delší dobu, což snižuje potřebu častých závlah a snižuje náklady na zavlažování. Projekt je financován prostřednictvím Národního plánu obnovy.

ENERGOfest ↓

V Brně se konala odborná konference zaměřená na komunitní energetiku, energetické úspory a udržitelnost ENERGOfest 2026. Popojuje místní akční skupiny, energetická společenství, obce, odborníky, státní správu i podnikatele a nabízí praktické návody, jak budovat energetické komunity, zavádět energetické úspory a realizovat inovativní projekty. Zástupci státní správy, experti a profesionálové na jednom místě podali kompletní přehled o strategii a veřejných politikách v oblasti energetiky. Své příspěvky prezentovali i odborníci ze SFŽP ČR, kteří představili novinky z oblasti energetického poradenství a dotačních programů.

Regenerace brownfieldů pro nepodnikatelské využití

Dva semináře na krajských úřadech Karlovarského a Ústeckého kraje se věnovaly tématu regenerace brownfieldů v uhelných regionech, a to od základních podmínek dotačních výzev přes podání žádosti až po fungování kombinace dotace a bezúročného úvěru v Operačním programu Spravedlivá transformace.

VELETRH

Země Živitelka

20.–25. srpna 2026 / Výstaviště České Budějovice

Země živitelka je největší, nejvýznamnější a nejnavštěvovanější zemědělský veletrh v Česku a na Slovensku, na kterém se setkávají nejen odborníci a lidé z agrárního sektoru, ale také široká veřejnost. Agrosalon představuje kompletní nabídku zemědělských oborů (zemědělská technika, myslivost, včelařství, rybářství, potravinářství, chov hospodářských zvířat, výzkum a vzdělávání) a komplexní prezentaci zemědělství od historie po současné trendy. Na místě bude i stánek Ministerstva životního prostředí, Státního fondu životního prostředí ČR a České inspekce životního prostředí.

KONFERENCE

Transformační fórum

11. června 2026 / Hipodrom Most

Tématem letošního ročníku je technologická diverzita regionu. Hlavní část programu se zaměří na sdílenou infrastrukturu pro inovace, chytré systémy pro podnikání a kvalitu života, využití pokročilých technologií, moderní energetiku a transformační technologie posouvající region kupředu. Projekt je financován z Operačního programu Spravedlivá transformace. Detailní program, pozvánka a odkaz na registraci vám bude zaslán následně a v dostatečném předstihu. Informace k připravovanému fóru budou postupně zveřejňovány na webových stránkách projektu www.tcuk.cz.

Konference pro praxi: Průmyslová ekologie 2026

15. června 2026 / Hotel Globus, Gregorova 2115/10, Praha

Konference Průmyslová ekologie 2026 je prestižním setkáním oborových špiček a významných osobností ze světa životního prostředí, především odpadového či vodního hospodářství, energetiky, ochrany ovzduší, chemických látek, ADR, integrované prevence a dalších. Hlavními tématy jsou legislativní novinky na národní i evropské úrovni včetně připravované právní úpravy, praktické zkušenosti z provozní praxe a nejlepší dostupné techniky, technologie oběhového hospodářství. Vystupovat budou jak představitelé Ministerstva životního prostředí a České inspekce životního prostředí, tak odborné firmy, ekologové, poradci a specialisté z celého Česka.

AKCE

Jedu v medu – nejsladší den v roce

23. května 2026 / Národní zemědělské muzeum Praha, Kostelní 44, Praha 7

V sobotu 23. května 2026 si přijďte užít bohatý program věnovaný včelám a divokým opylovačům. Těšte se na ukázky živých včel, práce včelařů, besedy s odborníky, medové kurzy vaření i výtvarné dílny. Na stanovišti MŽP a projektu PROSPECTIVE LIFE vám poradí, jak podpořit opylovače ve vašem okolí a které rostliny se vyplatí sázet do svých zahrad. Akce je určena hlavně rodinám s dětmi.

Mezi ploty

30.–31. května 2026 / areál Psychiatrické léčebny v Bohnicích

Festival Mezi ploty se za více než třicet let své existence stal symbolem spojení kvalitní kultury s lidskostí a vzájemnou pomocí. Od samého začátku bylo jeho základním smyslem pomáhat, nabízet prostor těm, kteří jsou na okraji zájmu společnosti, a kultivovat mezilidské vztahy. Součástí programu budou též prezentace mnoha neziskových organizací. Na festivalu nebude chybět stánek Norských fondů, ve kterém se dozvíte informace o podpoře projektů v oblasti životního prostředí.

Pankrácká a valdická věznice šetří miliony korun ročně za energie

Vazební věznice Praha Pankrác těží z modernizace, která zahrnovala částečné zateplení patnácti objektů a rekonstrukci energetického hospodářství.

Opatření snižují dřívější náklady na energie a vodu o téměř 20 %. Projekt byl řešen metodou energetických služeb se zárukou úspor (EPC), kdy dodavatel za úsporu přímo ručí ve smlouvě. Investice bude pokryta z budoucích úspor nákladů na energie a z dotace z Operačního programu Životní prostředí.

Desetiletý projekt má na starost společnost Enesa z ČEZ Esco. Modernizace věznice má kromě úspor energie i ekologický přínos. Úspory energií představují ekvivalent 6 725 tun CO₂. „Věznice jsou ideálními areály pro EPC projekty, jde o velké komplexy budov, kde se energie spotřebovávají 24 hodin denně, a proto je tu opravdu velký potenciál pro energetické úspory,“ říká generální ředitel ČEZ Esco Kamil Čermák.

O projektu uvažovala Vězeňská služba několik let. Důvodem takto rozsáhlé akce byl především zhoršující se stav energetického hospodářství a vězeňských budov. Nyní má tedy věznice místo dvou starých prádelen novou, moderní centrální prádelnu, starou centrální parní kotelnu nahradila účinná teplovodní kotelna, včetně výkonného tepelného čerpadla. Také osvětlení prošlo významnou proměnou za celkem 3,3 milionu korun.

Součástí projektu je i zateplení objektů a nová okna. Vzhledem k tomu, že výstavba věznice začala v roce 1885, bylo nutné dodržovat i požadavky Národního památkového ústavu. Zateplení, stejně jako kvalitnější, ale úspornější LED osvětlení, přineslo vyšší komfort jak pro zaměstnance, tak pro vězně, kterých je v tomto areálu téměř 1 100.

Ke sledování výše úspor pomáhá také důsledný energetický management. Díky němu má vedení věznice neustálý dohled

ÚSPORA ZA PĚT LET

Tepelná energie (CZT): 39 209 GJ

Elektrická energie: 2 067 MWh

Ekvivalent emisí: 6 725 tun CO₂

nad energetickým hospodářstvím a jeho výsledky mohou přispět k odhalení míst, kde je další potenciál úspor.

Vězeňská služba ČR dlouhodobě usiluje o zlepšení energetické bilance svých budov. Realizace energeticky úsporných opatření za 115 milionů korun proběhla i ve Valdicích, v jedné z nejméně zateplených věznic v Česku. Projekt podpořila také dotace z Operačního programu Životní prostředí. Proběhla rekonstrukce hlavní plynové teplovodní kotelny včetně výměny kotlů a instalace plynového tepelného čerpadla. Současně se realizovala i nová parní kotelna v prádelně, která ve standardním provozu vypere kolem 600 tun prádla nejen pro Věznici Valdice, ale i pro dalších 13 věznic z východních a severních Čech. Tam byl instalován parní kotel s tepelným výkonem 1,6 MW a parním výkonem 2,5 t/hod. Součástí bylo i plynové tepelné čerpadlo a nová rekuperační technologie na využití odpadního tepla z prádelny.

Podobné areály skrývají obrovské množství příležitostí k úsporám. Vzhledem k tomu, že většinou vznikaly před desítkami, někdy i stovkami let, jejich energetická náročnost neodpovídá dnešním požadavkům na energetické a tepelné hospodářství. ●

Rekonstrukce gymnázia zajistí nižší provozní náklady

Budova pacovského gymnázia, kterou denně využívá více než sto studentů a pedagogů, projde rozsáhlou rekonstrukcí, jejímž cílem je snížit energetickou náročnost, zlepšit technický stav objektu a zároveň zvýšit komfort a dostupnost vnitřních prostor.

Projekt je rozdělen do dvou samostatných, ale vzájemně se doplňujících a prolínajících částí. První se zaměřuje na energetické úspory, druhá na obnovu vnitřních prostor, která již přímo nesouvisí s energetikou, ale výrazně ovlivní každodenní provoz školy.

V rámci první části dojde k zateplení objektu, výměně výplní otvorů, instalaci fo-

tovoltaické elektrárny, nové vzduchotechniky a rekuperace a k úpravám systému vytápění. Na tuto část získalo město více než čtrnáctimilionovou dotaci z Národního plánu obnovy.

Druhá část zahrnuje rekonstrukci toalet, sprch a úklidových místností. Významnou změnou projdou také šatny, kde bude vyměněna podlahová krytina a dosavadní klecový systém bude nahrazen moderními uzamykatelnými skříňkami.

Dokončení celé akce je plánováno nejpozději do konce července letošního roku. Celkové náklady na rekonstrukci činí téměř 46,5 milionu korun. ●

Operační program Životní prostředí

	Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
AOPK ČR 16	Posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury Podpora přírodních stanovišť a druhů a péče o nejcněnější části přírody a krajiny; probíhá příjem žádostí do zásobníku	30. 6. 2026	200 mil. Kč
108	Prevence a řízení antropogenních rizik Zkvalitnění monitoringu životního prostředí, zefektivnění kontrolních procesů a zdokonalení prevence	18. 11. 2026	60 mil. Kč
104	Podpora přírodě blízkých opatření v krajině a sídlech Tvorba a obnova přírodě blízkých vodních a vegetačních prvků v krajině a sídlech	30. 6. 2026	330 mil. Kč
103	Obnovitelné zdroje energie pro veřejné budovy Zvýšení využití obnovitelných zdrojů energie ve veřejných budovách	25. 9. 2026	200 mil. Kč
102	Snížení energetické náročnosti veřejných budov Snižování energetické náročnosti veřejných budov a podpora realizaci komplexních projektů; pro přechodové regiony, konkrétně pro Středočeský, Plzeňský, Jihočeský, Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina	25. 9. 2026	750 mil. Kč
101	Snížení energetické náročnosti veřejných budov Snižování energetické náročnosti veřejných budov a podpora realizaci komplexních projektů; pro přechodové regiony, konkrétně pro Ústecký, Karlovarský, Pardubický, Liberecký, Královéhradecký, Moravskoslezský, Olomoucký a Zlínský kraj	25. 9. 2026	750 mil. Kč
98	Systémy pro posuzování znečištění ovzduší Výstavba a obnova systémů pro sledování a hodnocení kvality ovzduší	28. 8. 2026	100 mil. Kč
95	Systémy pro posuzování a vyhodnocení znečištění ovzduší Pořízení a modernizace systémů pro posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění ovzduší a systémů pro archivaci a zpracování jejich údajů	15. 5. 2026	500 mil. Kč
88	Systémy předpovědi a varování před povodněmi a suchem Budování a modernizace komplexního systému předpovědní služby zahrnující včasné výstrahy na celostátní úrovni	15. 5. 2026	110 mil. Kč
84	Veřejná zeleň Revitalizace sídelní zeleně ve veřejném prostoru	30. 6. 2026	200 mil. Kč
79	Budování infrastruktury potravinových bank Podpora potravinových bank na celém území ČR	4. 1. 2027	200 mil. Kč
73	Vodní a vegetační krajinné prvky Tvorba nových a obnova stávajících přírodě blízkých vodních a vegetačních prvků; určena je pro méně rozvinuté regiony	30. 6. 2026	400 mil. Kč
72	Ekologické zátěže Sanace nejzávažněji kontaminovaných lokalit	10. 11. 2026	1 700 mil. Kč

Operační program Spravedlivá transformace

	Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
ULK 1/2026	Regenerace brownfieldů v Ústeckém a Karlovarském kraji	30. 10. 2026	1 200 mil. Kč
KVK FN	Obnova brownfieldů prostřednictvím kombinace bezúročného úvěru a dotace	30. 10. 2026	350 mil. Kč
ULK / 108	Základní umělecké školy Modernizace a budování ZUŠ v Ústeckém kraji a pořízení vybavení do nich	29. 5. 2026	150 mil. Kč
MSK / 107	Příprava strategických projektů pro programové období 2028+	30. 7. 2026	50 mil. Kč
ULK / 106	Poskytnutí finanční podpory na přípravu strategických projektů pro programové období 2028–2034	30. 7. 2026	50 mil. Kč
KVK / 105		30. 7. 2026	30 mil. Kč
KVK / 103	Kulturní a kreativní centra – Karlovarský kraj Rozvoj kulturních a kreativních odvětví v regionu vytvořením technického zázemí a infrastruktury prostřednictvím rekonstrukcí stávajících objektů	31. 8. 2026	70 mil. Kč
ULK / 95	Snižování energetické náročnosti ve veřejné infrastruktuře Snižování energetické náročnosti gastro provozů, prádelen nebo dalších technologických zařízení	30. 6. 2026	200 mil. Kč
MSK / 93	Snižování energetické náročnosti veřejných budov	30. 6. 2026	125 mil. Kč
ULK / 92	Podporované jsou komplexní úspory	30. 6. 2026	400 mil. Kč
ULK / 89	Podpora oběhového hospodářství Třídění, dotřídování, úprava a zpracování vybraných odpadů	30. 6. 2026	100 mil. Kč
ULK / 85	Koncepce a příprava projektů II Individuální projekty s cílem obnovy území	31. 7. 2026	20 mil. Kč
Výzva I.	Úvěr Transformace pro Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský kraj Bezúročné úvěry NRB na podporu investičních aktivit malých a středních podnikatelů	31. 12. 2026	3 315 mil. Kč
MSK / 33	Vzdělávání ve firmách	4. 1. 2027	360 mil. Kč
KVK / 31	Profesní vzdělávání a rekvalifikaci zaměstnanců ve firmách zasažených transformací	30. 6. 2026	60 mil. Kč

Národní program Životní prostředí

	Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
NPO 2/2026	Renovační pas budovy a dotační poradenství Poradenské služby vlastníkům obytných budov a návrh renovace formou renovačního pasu pro program NZÚ	30. 11. 2026	200 mil. Kč
29/2025	Zpracování územně plánovacích dokumentací obcí v CHKO a NP Obce na území CHKO a NP budou podpořeny v přípravě a zpracování územně plánovacích dokumentací	30. 6. 2026	20 mil. Kč
28/2025	Podpora opatření v péči o přírodu a krajinu – resortní organizace Podpora biodiverzity, posílení ekologické stability krajiny a zlepšování dochovaného přírodního a krajinného prostředí v chráněných územích	4. 1. 2027	400 mil. Kč
26/2025	Recyklace textilu Zpracování, třídění a materiálové využití odpadního textilu	30. 6. 2027	80 mil. Kč
25/2025	Čištění odpadních vod v krasových oblastech II Výstavba a modernizace čistíren a kanalizací v obcích uvnitř nebo v okolí CHKO Český kras a Moravský kras	31. 12. 2027	1 000 mil. Kč
23/2025	Likvidace vrtů Likvidace nepotřebných hydrogeologických vrtů, které představují riziko ohrožení životního prostředí	31. 12. 2029	50 mil. Kč
19/2025	Přírodě blízká protipovodňová opatření a revitalizace vodních toků Protipovodňová opatření a revitalizace a renaturace vodních toků a niv	30. 9. 2026	3 000 mil. Kč
NPO 17/2025	Školení energetických poradců a manažerů Podpora energetického vzdělávání a zvyšování odborných kompetencí	30. 9. 2026	37,5 mil. Kč
NPO 16/2025	Základní poradenství – semináře Poskytování energetické osvěty a motivace vlastníků budov ke komplexním renovacím	30. 9. 2026	140 mil. Kč
NPO 14/2025	Poradenství pro samosprávy – koncepční dokumenty v oblasti klimatu a energetiky (SECAP+) Zpracování klimaticko-energetických strategických a koncepčních dokumentů a akčních plánů	30. 9. 2026	150 mil. Kč
10/2025	Zelená stuha Pro obce oceněné titulem „Zelená stuha“ a „Zelená stuha ČR“ v letech 2025–2027	3. 4. 2028	33 mil. Kč
9/2025	Národní park Křivoklátsko Zlepšení životního prostředí a kvality života občanů v obcích na území plánovaného národního parku	31. 12. 2026	100 mil. Kč
6/2025	Domovní čistírny odpadních vod Soustavy DČOV do kapacity 50 EO v oblastech, kde není možnost připojení ke stokové síti zakončené ČOV	6. 1. 2027	300 mil. Kč
5/2025	Větrací systémy s rekuperací tepla Opatření eliminujících nadměrné koncentrace CO ₂ a teplotní diskomfort ve školských budovách	30. 6. 2026	100 mil. Kč
4/2025	Odstranění stavebních materiálů s obsahem azbestu (pro zemědělce) Podpora ekologického odstraňování střešních krytin a krovů s obsahem azbestu u zemědělských objektů	1. 6. 2026	100 mil. Kč
3/2025	Čištění odpadních vod v krasových oblastech Zlepšení kvality povrchových a podzemních vod v krasových oblastech CHKO Český kras a CHKO Moravský kras	31. 12. 2026	200 mil. Kč

Modernizační fond

	Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
RES+ 6/2025	Agrofotovoltaické elektrárny Instalace nových agrofotovoltaických elektráren a systémů akumulace vyrobené elektřiny	30. 6. 2027	300 mil. Kč
TRANSCoM 2/2025	Bezemisní silniční nákladní doprava Výměna nákladních aut se vznětovými motory za elektrická nákladní vozidla	30. 11. 2026	960 mil. Kč
TRANSGov 2/2025	Elektrizace železničních tratí Elektrifikace železničních tratí za účelem energetických úspor a zvyšování energetické účinnosti v dopravě	31. 3. 2027	7 175 mil. Kč
TRANSCoM 1/2025	Pořízení elektrických lokomotiv pro nákladní dopravu Výměna starých neekologických hnacích vozidel za moderní elektrické lokomotivy	30. 10. 2026	3 500 mil. Kč
TRANSGov 1/2024	Modernizace dopravy (II. kolo) Druhé kolo výzvy na podporu energetických úspor v osobní železniční dopravě formou pořízení nových železničních vozidel	31. 3. 2027	15 000 mil. Kč
KOMUNERG 1/2025	Rozvoj energetických společenství Podpora energetických společenství, které povedou k výrobě a maximálnímu využití obnovitelné elektřiny v místě jejího vzniku	31. 12. 2027	1 000 mil. Kč
ENERGov 1/2025	Energetické úspory památkově chráněných budov Podpora úsporných opatření u památkově chráněných či architektonicky cenných budov veřejného sektoru	30. 4. 2026	500 mil. Kč
ELEGRID 1/2025	Modernizace a rozvoj elektrizační soustavy Navýšení kapacity elektrizační soustavy za účelem modernizace energetických systémů a zvýšení podílu OZE	29. 1. 2027	10 000 mil. Kč

Foto: archiv AOPK ČR

Do přírody se vrátila voda

Na území CHKO Jizerské hory se na dalším místě lépe zadržuje voda, konkrétně v pramenné části Černého potoka. Instalace 234 dřevěných přehrázek pomohla ke stabilizaci vodního režimu plošným zadržením a zpomalením rychlého odtoku vody z krajiny. Upravená koryta a původní meliorační kanály mají přirozenější charakter než doposud. Vzduší vody za přehrazením zároveň tvoří průtočné tůně, což podporuje biodiverzitu.

Celkové způsobilé výdaje
3 103 395 Kč
Dotace z EU
2 564 790 Kč

Program: Operační program Životní prostředí
Příjemce podpory: Lesy ČR

Foto: archiv AOPK ČR

Nové stromy zlepšují život ve městě

Na území městských sadů v Opavě nechali vysadit 72 nových stromů. Výsadba přispěla k zatraktivnění lokality pro návštěvníky parku a k zachování lokality jako biotopu, čímž se zlepšily podmínky pro různé druhy živočichů navázaných na nelesní zeleň. Městské sady v Opavě, založené roku 1797, patří mezi významné městské parky nejen svým stářím, ale také zachovalou historickou urbanistickou strukturou. Park byl založen ve formálním stylu, který tvořila trojúhelníková síť přímých cest uvnitř dvojřadých alejí.

Celkové způsobilé výdaje
3 288 342 Kč
Dotace z EU
2 654 570 Kč

Program: Operační program Životní prostředí
Příjemce podpory: město Opava

Vozidlo sbírá regulované halony

Odborná firma zajišťuje sběr regulovaných látek (halonů) z vyřazených zařízení v protipožární ochraně, včetně odsátí a recyklace či regenerace. Dále bylo pořízeno vozidlo ke svozu fluorovaných skleníkových plynů splňující podmínky přepravy v režimu ADR (mezinárodní dohody o silniční přepravě nebezpečných věcí). V současné době se na území Česka stále nacházejí regulované látky v zařízeních v protipožární ochraně (tj. hasicí přístroje, hasicí systémy a stabilní hasicí zařízení) řádově v objemu desítek tun, které ohrožují ozonovou vrstvu Země.

Celkové způsobilé výdaje
1 242 778 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
1 169 408 Kč

Program: Národní program Životní prostředí
Příjemce podpory: EAF protect, s. r. o.

Infocentrum se zmodernizovalo

Vzhled a stavební stav interiéru infocentra v obci Rudník v Podkrkonoší už bylo zastaralé, zejména po provozní a estetické stránce. Chybělo zapojení moderní informační, reprodukční a mediální techniky. Obec využila peníze na jeho modernizaci, zakoupila nové vybavení, v rámci projektu byl pořízen nábytek a mediální technika.

Celkové způsobilé výdaje
845 315 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
718 518 Kč

Program: Národní program Životní prostředí
Příjemce podpory: obec Rudník

Gymnázium má i nové nahrávací studio

Gymnázium v Mariánských Lázních využilo peníze k vybudování, modernizaci a vybavení odborných učeben. Modernizovány byly dvě jazykové učebny a vznikla nová učebna nahrávacího studia. Jazykové učebny byly osazeny 36 novými počítačovými sestavami s interaktivním displejem. Nahrávací studio je vybaveno moderními akustickými nahrávacími prvky. Kvůli bezbariérovosti byl vybudován i výtah.

Program: Operační program Spravedlivá transformace
Příjemce podpory: Gymnázium a OA Mariánské Lázně

Celkové způsobilé výdaje
8 197 573 Kč
Dotace z EU
6 967 937 Kč

Foto: Gymnázium a OA Mariánské Lázně

Místo betonové plochy je nové hřiště

Ve Frenštátě pod Radhoštěm vzniklo na stávající betonové ploše multifunkční veřejné sportoviště. Rekonstrukce zahrnovala položení nového umělého sportovního povrchu, vybudování nového oplocení hřiště se sítí, výrobu a instalaci nových branek vybavených basketbalovými koši a také hliníkových sloupků pro volejbal se sítí. Sportoviště bylo dále doplněno o herní prvky určené pro nejmenší uživatele, konkrétně o barevnou grafiku s motivem panáka na skákání, skoku do dálky a hry twister.

Program: Operační program Spravedlivá transformace
Příjemce podpory: město Frenštát pod Radhoštěm

Celkové způsobilé výdaje
1 280 781 Kč
Dotace z EU
1 056 645 Kč

Foto: město Frenštát pod Radhoštěm

Fotovoltaika šetří obci peníze

Obec Hříškov na Lounsku využívá fotovoltaické panely, které nechala umístit na budově obecního úřadu a na budově bývalé sokolovny. Součástí projektu byla úprava konstrukce střechy budovy obecního úřadu a úpravy rozvaděčů veřejného osvětlení pro možnost propojení s fotovoltaickou soustavou a využití vyrobené elektrické energie v rozvodu osvětlení. Hříškov tak díky fotovoltaice šetří peníze za elektrickou energii.

Program: Modernizační fond
Příjemce podpory: obec Hříškov

Celkové způsobilé výdaje
3 990 853 Kč
Dotace z EU
2 373 543 Kč

Energie z tělocvičny poslouží i jinde

V Krásné Hoře nad Vltavou nechali naistalovat fotovoltaiku na budovu tělocvičny základní školy. Kromě samotné instalace byla také rekonstruována střecha, kde byla nevyhovující eternitová krytina a v důsledku toho do budovy zatékalo. FVE je využívána v budově školy s tím, že přetoky jsou ukládány do bateriového úložiště a počítá se s využitím také v budově městského úřadu.

Program: Modernizační fond
Příjemce podpory: město Krásná Hora nad Vltavou

Celkové způsobilé výdaje
4 649 883 Kč
Dotace z EU
2 280 284 Kč

▶ VNITŘNÍ KLIMA BUDOV JE MOŽNÉ OŠETŘIT UŽ PŘI VÝSTAVBĚ

Odborníci ze švýcarského institutu ETH se zabývali průzkumem možností, jak zlepšit pasivní odvlhčování interiérů budov. Zjistili, že je efektivnější, když je vlhkost uvnitř budov dočasně vstřebávána trvale udržitelnými materiály a poté uvolněna, když se v místnosti větrá, namísto toho, aby se prostřednictvím mechanického ventilačního systému rozptylovala do prostoru.

Tým výzkumníků zkoumal, jaké reakce ve vnitřním prostředí budov vytvářejí hygroscopické materiály, které umožňují vstřebávání a dočasné ukládání vlhkosti do zdi a stropů.

„Zjistili jsme, že tyto materiály mohou být efektivním řešením pro rušné prostory s velkým pohybem osob, pro něž jsou stávající ventilační systémy nedostačující,“ vysvětluje Guillaume Habert, profesor z katedry trvale udržitelné výstavby, který na tento projekt institutu ETH dohlíží.

Trvale udržitelné materiály z mramorových dolů

Ve svém pátrání po trvale udržitelných hygroscopických materiálech zohledňovali švýcarští výzkumníci i principy cirkulární ekonomiky. Začali u jemně namletého odpadního prachu v mramorových dolech.

K tomu, aby byl takový materiál schopen v podobě zdi či stropu do sebe vstřebávat vlhkost, je zapotřebí pojidlo. Tento úkol tu plní geopolymér, který patří do třídy materiálů sestávajících z metakaolinu (stejný, jaký se používá při výrobě porcelánu), a alkalický roztok silikátu draslíku a vody.

Alkalický roztok aktivuje metakaolin a poskytuje geopolymerní pojidlo, které spojuje mramorový prach tak, že je možné vytvořit pevný trvale udržitelný stavební materiál. Geopolymerní pojidlo je srovnatelné s cementem, ale během výroby produkuje mnohem méně oxidu uhličitého.

Vědcům se následně podařilo vyrobit prototyp komponentu na výrobu zdi a stropů o rozměrech 20 × 20 × 4 cm. Skupina vedená Benjaminem Dillenburgerem, profesorem na katedře digitálních stavebních technologií, použila k výrobě 3D tiskárnu. Proces výroby probíhal nanášením vrstev mramorového prachu a jeho slepováním pomocí vstříkovaní pojidla.

„Je to proces, který umožňuje efektivní výrobu trvale udržitelných komponentů v široké škále tvarů,“ zmiňuje další pozitivum výzkumu Benjamin Dillenburger.

Komponenty kontrolující vlhkost zvyšují komfort

Zkombinování geopolymerního a 3D tisku za účelem výroby rezervoáru na zachytávání vlhkosti je samo o sobě inovativním přístupem k získání trvale udržitelného stavebního materiálu.

Magda Posaniová, odbornice na fyziku stavebnictví, vedla při institutu ETH výzkum hygroscopických vlastností nového materiálu. Její výzkum byl postaven na doktorandských tezích výzkumnice Věry Voneyové a Coralie Brumandové, které se dlouhodobě věnují zkoumání parametrů vyvíjených materiálů a architektka Pietra Odaglia, který stojí za vznikem tohoto konkrétního materiálu i příslušné 3D tiskárny v institutu ETH.

„Prostřednictvím numerických simulací jsme byli schopni demonstrovat, že použitím trvale udržitelných stavebních materiálů při výstavbě budov s velkým pohybem lidí lze významně snížit vlhkost v jejich interiérech,“ potvrzuje Magda Posaniová.

V těchto simulacích pracovali vědci s předpokladem, že zdi i strop čítárny pro patnáct osob ve veřejné knihovně v Oportu v Portugalsku jsou celé obloženy hygroscopickými komponenty.

Magda Posaniová spočítala, do jaké míry v této virtuální místnosti relativní vlhkost často přesahuje komfortní zónu 40–60 % v průběhu roku. Z toho pak vycházela při vypočítání indexu diskomfortu, který vyjadřuje ztrátu komfortu způsobenou příliš vysokou nebo naopak příliš nízkou vlhkostí vzduchu. Pokud by stěny a strop čítárny byly obloženy materiály, které na sebe vlhkost navazují, byl by index diskomfortu snížen o 75 % ve srovnání s běžně vymalovanými prostorami. Pokud by síla takového obložení byla 5 cm namísto 4 cm, bylo by to dokonce o 85 %.

Smysluplnější alternativa ventilačních systémů

Hygroscopické obklady zdi a stropů z trvale udržitelných materiálů jsou šetrné vůči životnímu prostředí a během svého třicetiletého životního cyklu vyprodukují výrazně

Hygroscopické látky jsou hydrofilní, což znamená, že mají rády vodu. Mezi jejich chemické vlastnosti patří podpora vodíkové vazby a polárnost. Zahrnují jak anorganické, tak organické látky.

Foto: Pietro Odaqlia / Josef Kuster

TÝM VÝZKUMNÍKŮ Z ETH CURYCH vyvinul nový materiál vázající vlhkost. Pokud se tato součást používá ve zdech a stropěch, snižuje vlhkost uvnitř prostoru.

K anorganickým hygroskopickým látkám patří kyselina sírová, oxid fosforečný, hydroxid sodný, chlorid hořečnatý, chlorid kobaltnatý, chlorid sodný a chlorid vápenatý. Tyto látky snadno absorbují vodu z okolního prostředí a mohou měnit své skupenství nebo tvar vlivem vlhkosti. Mezi organické hygroskopické látky patří například vlasy a kostice. Hygroskopické látky se často používají jako desikanty, například silikagel, který slouží k pohlcování vlhkosti. Tyto látky za vlhka měknou a za sucha tvrdnou, což je důsledek jejich schopnosti zadržovat vodu.

méně skleníkových plynů než ventilační systém, který vzduch v budovách navíc výrazně vysušuje.

V simulačních výpočtech byly hygroskopické obklady také srovnávány s hliněnými omítkami, které byly v lidských obydlích odnepaměti aplikovány právě proto, že přirozeně regulují vlhkost uvnitř budov.

Hliněné omítky jsou k životnímu prostředí ještě šetrnější než hygroskopické materiály, nicméně nemají tak velkou kapacitu jako ony – nenatáhnou do sebe ani zdaleka stejné množství vzdušné vlhkosti.

Výzkum švýcarských odborníků ukazuje, že kombinace geopolymery a 3D tisku může být vhodným nástrojem k regulaci interiérové vlhkosti tak, aby to bylo prospěšné pro zdraví osob, které prostory využívají.

Vzhledem k tomu, že technologie obstála v testovacím procesu na výbornou, je připravena k dalšímu vývoji a navýšení kapacity výroby tak, aby byla k dispozici i pro komerční využití. ●

Hygroelektrina – elektrina budoucnosti

Schopnost některých látek navazovat na sebe vzdušnou vlhkost by se dala v budoucnu využít i k získávání elektriny.

Hygroelektrina je

inovativní způsob výroby elektriny využitím vlhkosti prostředí. Na rozdíl od jiných způsobů získávání obnovitelné energie nezávisí na konkrétních klimatických faktorech, jako je přímé sluneční světlo nebo vítr. Tato technologie se odvíjí od využití materiálů, jako je oxid grafenu a proteinové drátky, které jsou schopny absorbovat molekuly vody existující v životním prostředí a při kontaktu s vlhkostí generovat elektrický náboj.

ECHO

Sportovní areál čeká rekonstrukce

Na konci dubna začala rekonstrukce školního sportoviště v areálu 3. základní školy v Chebu. Realizace projektu reaguje na špatný technický stav současného areálu, který je z hlediska technického i provozního na hranici životnosti. Předmětem rekonstrukce je komplexní obnova sportovního zázemí, zahrnující vybudování dvou víceúčelových hřišť, běžecké dráhy, sektoru pro skok do dálky a sektoru pro vrh koulí. Součástí rekonstrukce je kompletní výměna povrchových vrstev a podkladních konstrukcí. Investorem je město Cheb, celkové náklady na realizaci přesahují šest milionů korun. Obnova hřiště je spolufinancována z Operačního programu Spravedlivá transformace.

Lesy ČR obnovily další vodní nádrž

Vodní nádrž zvanou Knížek zrekonstruovaly za bezmála čtyři miliony korun uprostřed rozsáhlého lesního komplexu u obce Dětenice na pomezí Středočeského a Královéhradeckého kraje Lesy České republiky. Projekt byl spolufinancován z Operačního programu Životní prostředí. Menší lesní nádrž s mokřadem je součástí přírodní památky Dymokursko-Bahenské louky podél Bahenského potoka. Stabilitu její hráze vážně poškodily nutrie. Hrozilo, že se protrhne a voda samovolně vyteče nejen z nádrže, ale i z přilehlého mokřadu. Nejdříve se ze dna zátopy odstranilo 1 200 metrů krychlových sedimentů. Pak následovaly terénní práce, takže se zmírnil sklon svahů hráze a vodohospodáři snížili i její korunu.

Nový projekt posílí stabilitu městských lesů

Město Jablonec nad Nisou podalo žádost o dotaci z Operačního programu Životní prostředí. Projekt podpoří druhovou pestrost, zvýší odolnost lesů a urychlí jejich adaptaci na klimatické změny. Jablonec plánuje realizaci projektu projekt Posílení ekosystémové stability v městských lesích v letech 2026–2029 na území Proseče, Vrchoslavic, Mšena a Lukášova. Projekt reaguje na aktuální stav lesů a potřebu zvýšit jejich odolnost vůči klimatickým změnám. Zaměřujeme se na pestřejší druhovou skladbu a podporu různověkých porostů. Lesní majetek města leží převážně v Přírodní lesní oblasti Jizerských hor a Ještědu. Porosty dnes tvoří hlavně stejnověkové smrkové monokultury. Projekt proto cílí na zvýšení biodiverzity.

BULLITT CENTER – NEJEKOLOGIČTĚJŠÍ KANCELÁŘSKÁ BUDOVA SVĚTA

Tématem Dne Země v roce 2013 byly Tváře klimatické změny. Byl to pokus ukázat nejrozličnější tváře lidí i zvířat, jejichž životy nějak ovlivňují změny klimatu, a také poukázat na ty, kteří se upřímně snaží, aby se pro nás klima naší vlastní planety nestávalo hrozbou. V tentýž den bylo slavnostně otevřeno Bullitt Center v americkém Seattlu coby nejzelenější komerční stavba na světě. A takovou zůstává až do dnešních dnů.

Denis Hayes, zakladatel Dne Země a velký propagátor solární energie a ohleduplného chování vůči životnímu prostředí, je prezidentem Bullittovy nadace již od roku 1992. Vlastní misí nadace je „ochraňovat životní prostředí prostřednictvím podpory zodpovědné lidské činnosti a komunity žijící v souladu s principy trvalé udržitelnosti na pacifickém Severozápadě“. Jinými slovy se snaží dosáhnout zdravého, udržitelného, dosažitelného a vzkvétajícího soužití lidské společnosti v rámci stávajících přírodních ekosystémů.

Budova Bullitt Center je fyzickým důkazem toho, že Bullittova nadace to se svými cíli a podporou zodpovědného lidského konání myslí úplně vážně. Na počátku byla vize budovy, jejíž designové prvky spolu budou propojeny v maximální možné míře tak, aby zcela naplňovaly principy trvalé udržitelnosti. Ta je jádrem i výstupem všeho, co s budovou souvisí.

Představa o tom, jak by vznikající budova měla vypadat, se odvíjela přímo od samotné klientely Bullittovy nadace, jejíž vlastní práce se soustředí na vytváření a podporu zdravého a trvale udržitelného životního prostředí. Bylo proto nepochybné, že i prostředí, ve kterém bude tato práce odvádět, musí ztělesňovat hodnoty a principy, které je definují. Cílem Bullittovy nadace nebylo jen postavit „zelenou“, ekologickou budovu, ale také budovu, která bude pomyslnou pochodní – vzorem pro trvale udržitelnou praxi ve stavebnictví na celém světě. Největší smysl proto dávalo splnit všech sedm kritérií stanovených certifikátem Living Building Challenge (LBC).

LBC sdílí s Bullittovou nadací názor na to, jak důležitá je podpora vzájemně prospěšného soužití lidí a přírody a jak nezbytné je vytvářet zdravé životní prostředí. Budova Bullitt Center dosáhla vrcholu v každém ze sedmi požadovaných kritérií, ale ještě důležitější je, že přitom ukázala, že architektonický design budovy stavby nemusí být nejdražší možností, i když zahrnuje nejnovější technologie na vytvoření trvale udržitelné a finančně prosperující budovy. Stavba prostě dostala svému plánu: stala se environmentálním, společenským i ekonomickým klenotem. A platí to o ní stále, o více než desetiletí později.

Na zpracování propojeném designu budovy se podíleli všichni akcionáři

Foto: Brad Kahn

nadace už od samého počátku. Základem toho, aby jejich spolupráce fungovala, byla jasná a otevřená komunikace a efektivní koordinace jednotlivých kroků. Všichni byli u projektu od počátku proto, aby přispěli sdílením svých zkušeností a vzhledu a napomohli tak vyladit zamýšlené cíle, srovnat hodnoty a výsledný účel, minimalizovat odpad, čas i množství chyb, které budou celý proces provázet, a proto, aby maximálně zvýšili efektivitu systémových strategií od prvotních návrhů až po konečnou demolicí jednou v - doufejme daleké - budoucnosti.

Když vznikne situace, kdy se každý z akcionářů podílí na každém, byť sebemenším detailu, bývá výsledkem mistrovský kus podle klientových představ. U Bullitt Center tomu nebylo jinak.

Všechny části designu budovy byly navrženy tak, aby bylo dosaženo největší možné efektivity a optimálního provozu, ať už se to týkalo energií, vody, materiálů, estetiky, nebo v neposlední řadě rozpočtu. Díky oblastem určeným LBC a kritériím, která pro každou tuto oblast stanovuje, měli všichni, kdo se na stavbě podíleli, už od začátku jasno, čeho je potřeba dosáhnout.

Bullittova nadace sídlí na pouhých 370 metrech čtverečních. Zbývajících téměř 4 500 metrů čtverečních je pronajímáno zájemcům, kteří chtějí pracovat v trvale udržitelném a zdravém kancelářském prostředí. Systémy, které byly v prostorách budovy nainstalovány, jsou nejen unikátní a inovativní, ale jsou také k vidění za sklem, aby si je každý mohl prohlédnout, dozvědět se, jak fungují a jak jsou přínosné pro budovu a životní prostředí.

Bylo více než symbolické, že otevření budovy Bullitt Center proběhlo pod taktovkou Denise Hayese, koordinátora vůbec prvního Dne Země v roce 1970, jehož zásluhou se tradice oslav tohoto dne rozšířila do 180 zemí světa.

Celkový design budovy Bullitt Center je prací ateliéru Architects Miller Hull. Budova je ekologicky tak efektivní, že roku 2015 získala prestižní certifikát Living Building Challenge Certificate.

Budova byla navržena tak, aby na svém místě vytrvala po celých 250 let. Na většinu její struktury bylo použito těžké stavební dřevo – opět pro svou trvalou udržitelnost, odolnost, lokální dostupnost a celkově povahu vstřícnou vůči životnímu prostředí.

Co se týče designu, každé rozhodnutí tu bylo vědomé s ohledem na nulovou ekologickou stopu výsledného prvku, který má sloužit jako vzor – ať už šlo o velikost otvorů ve stěnách, umístění pracovních stolů, osázení bezprostředního okolí budovy a její cyklistickou vybavenost, nebo o nejvyšší cíl,

za nějž nadace považuje osvětlu a vzdělávací místní komunity, ale i celého stavebního průmyslu. Dokonce i ikonické „neodolatelné schodiště“ se skleněnými stěnami, které vybízí k pohybu, bylo úmyslně navrženo tak, aby optimalizovalo spotřebu energie a podporovalo zdraví svých uživatelů.

Poselství Denise Hayese

„Doba pouhého snižování neblahých následků, polovičatých kroků a menších zel je za námi. Coby společnost musíme být důrazní v tom, co bylo ještě nedávno nepředstavitelné. Ve stavebnictví si nyní můžeme našťásti přesně představit, čeho chceme dosáhnout. Vlastně si to nemusíme představovat. Můžeme se toho dotknout, zažít to, poučit se a zopakovat to,“ nepochybuje Denis Hayes.

S takovým mentálním nastavením Bullitt Center nevzniklo jen jako ojedinělý příklad environmentální a soběstačné budovy, ale jako příklad, který je hoden následování. A právě tady by měly začínat všechny lekce současného stavebnictví. ●

ECHO

Obec si pořídila elektromobil

Město Březová nově rozšířilo svůj vozový park o elektromobil. Auto bude radnice používat při běžné práci, například při jízdách po městě, kontrolách majetku nebo zajišťování různých služeb pro občany. Zároveň má pomoci snížit znečištění ovzduší a v budoucnu i ušetřit peníze za provoz. Pořízení vozu je součástí projektu zaměřeného na tzv. bezemisní dopravu. Cílem je postupně nahrazovat klasická auta ekologičtějšími alternativami, které méně zatěžují ovzduší. Nejčastěji je vozidlo využíváno pro rozvoz obědů seniorům. Nákup vozu byl financován z Národního plánu obnovy, Březová na nákup získala dotaci přes 240 tisíc korun.

Nové odborné učebny pro školáky

Školáci na ústeckém Střekově se dočkají modernějších odborných učeben a zázemí. Letos se začátkem letních prázdnin se totiž stavaři vrhnou na úpravy v budově ZŠ a MŠ Nová na střekovském Kamenném vrchu. Řemeslníci během prázdnin zmodernizují vestibul a šatny, kam osadí nové skříňky. Projekt počítá také se vznikem učebny pro virtuální realitu a novou podobou tříd pro přírodní vědy a hudební výchovu. Město Ústí nad Labem úpravy a modernizaci financuje v rámci projektu Inspirativní škola prostřednictvím dotací z Operačního programu Spravedlivá transformace. Investice je součástí širšího plánu investic do ústeckých základních škol a školek.

Český les má novou přírodní rezervaci

Po více než patnácti letech od prvního záměru byla v chráněné krajinné oblasti Český les vyhlášena nová přírodní rezervace Dlouhá skála. Jediněčné území se skalním hřebenem a cennými lesními porosty tak získalo odpovídající ochranu. Přírodní rezervaci vyhlásila na 38 hektarech Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, která na vymezení spolupracovala s vlastníkem lesa i hospodářem. „Díky trpělivé a dlouhodobé partnerské spolupráci všech zúčastněných se podařilo najít řešení, které respektuje jak potřeby ochrany přírody, tak hospodaření v krajině,“ říká Tomáš Peckert z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Dlouhá skála je devatenáctou přírodní rezervací v CHKO Český les. Chrání výrazný skalní hřeben s porosty buku a smrku, které vytvářejí pestrý mozaiku stanovišť.

Living Building Challenge

Certifikát Living Building Challenge je holistický standard udělovaný poté, co budova splní požadavek na efektivní fungování podle stanovených kritérií po dobu alespoň dvanácti měsíců. Za to nejsou zodpovědní jen architekt, stavitel a majitel, ale každý, kdo si prostory v budově pronajme k užívání a rozhodne se tak stát se svou prací a životem v ní součástí té které stavby a jejího vnitřního i širšího ekosystému. V případě Bullitt Center tu byl oceněn především důraz, který stavba klade na environmentální obnovu a pomyslnou nadčasovost tím, že by měla vytrvat alespoň 250 let. K sedmi kritériím hodnocení patří místo, voda, energie, zdraví a spokojenost, materiály, podílový kapitál a krása.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo
životního prostředí

Energetická opatření ve veřejných budovách

Dotace až do výše
**40 % způsobilých
výdajů**

Výzvy 101, 102 a 103
Operačního programu Životní prostředí

Výzvy 92, 93 a 95
Operačního programu Spravedlivá transformace

Využití sluneční energie

solárně-termické a fotovoltaické
systémy

Systémy nuceného větrání

s rekuperací odpadního tepla

Stavební úpravy

vedoucí ke snížení energetické
náročnosti obálky budovy (zateplení
fasády, střechy, podlahy, výměna oken)

Rekonstrukce osvětlení

vnitřní osvětlovací soustavy budovy

Vnitřní přehřívání budov

systémy zabraňující přehřátí budovy -
vnější stínící prvky

Negativní akustické jevy

odhlučnění místností

Vytápění a ohřev vody

výměna zdroje pro vytápění,
chlazení nebo přípravu teplé vody,
rekonstrukce otopné soustavy

Dešťová a šedá voda

akumulace, úprava a rozvod šedých
a srážkových vod v budově

Využití odpadního tepla

technologie využití odpadního tepla

Spotřeba energií

zavedení energetického managementu
včetně řídicího softwaru a měřících
a řídicích prvků